

VIENYBĖ

LXVIII M., 30 N. • 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. LIEPOS (JULY) 30 D. • KAINA 10c.

DABAR

Taika Indokinijoje? Dėl aukso atšildymo Aple adatos politika Taip rašo R. Mizara

JUOZAS TYSLIAVA

Ko yra vertos karo paliaubos Indokinijoje, tai rodo paskiausi įvykiai Kinijos vandenynse, ties Hainan sala.

Kadangi šioje 185 mylių ilgumo ir 100 platumo saloje, karo metu japonai buvo išrengę narliaivių bazę, kuri vėliau teko komunistams, todėl dabar jie nervinasi dėl kiekvieno, net keleivinio, lėktuvo praskridimo.

Ir štai šiomis dienomis netoli tos salos skridęs britų keleivinis lėktuvas buvo užpultas ir numuštas.

Nedaug trūko, kad iš šios kibirkštėlės būtų kilęs gaisras. Amerikiečių karo lėktuvai, nuskrudę įsikišti nukritusio lėktuvo, taip pat buvo užpulti. Bet šį kartą komunistai gana brangiai užmokėjo: amerikiečių lėktuvai, gindamiesi, numušė du kinų lėktuvus.

Korėjos prezidentas Syngman Rhee, dabartinis Baltųjų Rimų svečias, buvo pranašas. Lygiai prieš vienerius metus, pasirašant Korėjos karo paliaubas, jis pasakė:

„Minėsite mano žodį: Korėjos karas tebus pradžia to, ką komunistai ruošiasi vykdyti, būtent, naujus, didesnius karus ir naujus platusius grobimus. Komunistai veržiamiesi pirmyn, negali nekariuoti.“

Indokinijos karo paliaubų sutartyje dar nenudžiūvo rašalas, kuriuo buvo pasirašyta Genevoje, o Vietnamo komunistų vadas Ho Chi Minh jau kalbėjo apie tolimesnius žygius pietų Azijoje.

Komunistai naudoja Džengis Chan'o taktiką:

„Jeigu negalima pralaužti fronto, reikia atsitraukti, išvilioti priešą iš pozicijų, ir vėl pulti ir tada sunaikinti.“

Saktasis karas dėl Lietuvos aukso atšildymo tebevyksta.

Ir atrodo, kad kai kam labiau rūpi to aukso, negu pačios Lietuvos vadavimas.

Pavyzdžiui, kunigas J. Prunskis, prisidengęs Daugailo daktaro titulu, Drauge taip samprotuoja:

„Is vadinamų užsaldytų Lietuvos fondų kas mėnuo yra išmokamos tam tikros sumos įvairioms Lietuvos įstaigoms ir asmenims. Atskaitomybė tų fondų sumavojimo neskelbiama, taigi pilnų žinių nėra, tačiau mus pasiekusios informacijos rodo, kad Lozoraitis gauna iš jų po \$500 per mėnesį...“

Žodžiu, kur būvęs kur nebūvęs, čiupit už Lozoraitio.

Faktinai, pačiam kunigeliui sėdė varva.

Ir pikta, ar žinai, kai negali gauti.

Brooklyne gyvena toks Jonas Bulvydas.

Tą dieną, kai Bulvydas neteko siuvėjų delegato vietos, jis taip pat neteko lygavaro.

Beveik kasmet, ypač siuvėjų unijos rinkimams artėjančiais, jis Keleivystę ir Naujienose, rašo apie „Tysliavos, Oinkans ir Bimbos bendrą frontą kriauciu lokale“.

Bet dabar štai, jis Naujienose rašo, kad tam „komunistiniam tautiškajam frontui“ tautiška esą jau ir socialdemokratai.

LAIMĖJĘ INDOKINIJOJE, RUSAI NORI VOKIETIJOS IR AUSTRIJOS

Indokinijos karas prancūzams kaštavo 10 milijonų dolerių ir 92,000 nukautų. – Rusai siūlo ši ru denį sušaukti Europos konferenciją Vokietijos ir Austrijos likimui išspręsti.

Tautų Sąjungos rūmai Genevoje užidarė, šveicarų žandarai išsiskirstė, diplomatams ir žurnalistams išvažinėjus. Parke vėl pradėjo vaikštinėti išdidus povas, džiaugdamasis savo uodega.

Geneva vėl pasidarė paprastu turistiniu miestu ir viešbučiuose beužtikami tik brazilai ar argentiniečiai milijonieriai ar angli aristokratai. Tuo tarpu per paskutiniąsias dvylika savaičių Geneva buvo tapusi azijatišku miestu.

Ši Genevos konferencija, užsitęsusi 87 dienas, pasibaigė, nežinint karčių nutarimų, jaukio atmosferoj su šampanu ir vodka. Edenas, Molotovas, Smith ir Dendes-France, išsiskirstydami, pasikeitė komplimentais ir sveikinimais, kad pirmą kartą nuo Abisinijos karo pradžios derybų keliu pavyko sustabdyti karštą karą.

Sovietų delegacija Metropole viešbuty suruošė bankietę, kuriame vodka ir šampanas teko užpelias. Vienas delegacijos tarnautojų Popof vaikščiojo tarp svečių primindamas, kad Rusijoje pastatyti ant stalo mešgerė stikla, reiškia nelaimę. Ašku, vakariečiai būdami pritarinti, gerė iki dugno ir kai kurie buvo beveik linkę bučiuotis su rusais.

Kuo pasibaigė ši konferencija?

Joje buvo susitarta, kad Indokinija padalinama ties 17 paralele, visą šiaurinę Vietnamo dalį užleidžiant komunistams, kad kiekvienoj pusėj, pakiekamos kariuomenei pergruopimo zonos, iš kur kariuomenė turės būti atitraukta per 300 dienų, kad abi pusės pasižadeta netalkyti jokių represijų ir sankcijų asmenims, kurie palaikė vieną ar kitą pusę, kad civiliai galės persikelti į jiems patinkamą pusę, kad atsitrukdamas kariuomenė neturi nieko sunaikinti, kad draudžiama

Girdi, „ka nedrįsta padaryti Kundrotas su Zavecku, jiems atliaka Tiškus su Glavecku.“

Keistos mintys skverbiasi į galvą:

Jonas Bulvydas ilgai bendradarbiavo su komunistais. Gal tada jam niktėlėjo protas.

„Mūsų tėvų kraštas, Lietuva, taipgi šiemet švęs dešimties metų sukaktį nuo savo išsilaisvinimo iš hitlerinės okupacijos.“

Spėkite, kas taip rašo. Taip rašo Laisvės redaktorius, kuris hitlerinės okupacijos pakėtimą sovietine vadiną išsilaisvinimu.

Taip rašo R. Mizara, kuris anomis Lenkijos ultimatumo dienomis tvirtino, kad „Lietuvos komunistų partija pasiryžusi su ginklu rankoje kovoti už Lietuvos nepriklausomybę.“

Mizara, kuris tada Lietuvos Ginklų Fondul paaukojo vieną dolerį, dabar teigėtena „jei ne už pilną nepriklausomybę, tai nors už didesnę autonomiją.“

Bet ir tai jis siūdo kitoms, nes rusų pavergtoms, tautoms. Kiek tai liečia Lietuvą, ji, Mizaros tvirtinimu, yra „laimingiausia iš laimingiausių“.

(Vienybės korespondento Genevoje)

steigti naujas bazes ir įgabenti sustiprinimus, kad visi karo ir civiliniai belaisviai turėtų būti paleisti laike 30 dienų, kad paliaubų vykdymą kontroliuos Indija, Kanada ir Lenkija, kurios nutarimus priims paprasta balsų dauguma, kad po dviejų metų įvyks rinkimai... Ką galima pasakyti apie tas paliaubas, kurios buvo visų laukiamos?

Ar tai yra paprastas kapituliavimas, ar garbingas reikalų sutvarkymas? Ar tai nereiškia, kad po tam tikro laiko bus likviduota ir pietinė dalis? Kariniu požiūriu, prancūzai prarado Hanoi ir Hai Phong, du didelius miestus, didelį Tonkino anglių kasyklų slėnį, kuris kasmet duodavo po pusantro milijono tonų anglių, ryžių aruodą, kuris maitindavo beveik visą Indokiniją, Hai Phongo cemento pramonę, fosfato kasyklas, keturis svarbius aerodromus, keturis uostus, 860 km geležinkelio linijų ir 13 milijonų gyventojų.

Per gusaštuntų metų šis karas Prancūzijai kaštavo 10 milijonų dolerių ir žuvo 92,000 kareivių, buvo 114,000 sužeistų ir į nelaisvę patekusių 28,000. Indokinijos karas pradžė 800 Saimt Cyr (karo mokyklos) aspirantų, tai yra, beveik trijų metų laidas.

Bet, atrodo, visos tos aukos buvo veltai, nes gresia pavojus, kad ir pietinė dalis tapr Maskvos ir Pekimo satelitu. Sutarty

kalbama apie laisvus rinkimus. Bet gerai žinome, kad buvo praveisti rinkimai Lenkijoje, Vengrijoje ir kitur, kur Jungtinės Tautos turėjo prižiūrėti rinkimus, tai nė kiek nesukliudė sovietams užgrobti.

Pasibaigus konferencijai, Edenas išleide klausimą, kas apmokės šios konferencijos išlaidas, kurios buvo padarytos už delegacijos ribų. Mat, čia buvo įsigalėjęs paprotys, kasdien gerti arbatą su pyragaičiais. Ir keistas sutapimas: tame arbatos pusvalandy būdavo daugiau žmonių, negu posėdžių salėje... Išvykdamas iš Genevos, Mendes-France buvo nuėjęs atsi. sveiktinti Molotovą. Komunikate sakoma, kad jis padarė horizonto apžvalgą. Užkulisiosios kalbama, kad tame „horizonte“ buvo paliesta ir Europa.

Jau atvirai kalbama, kad ši rudenį, spalio mėnesį bus sušaukta plati Europos konferencija, kuri gal galėsianti panašiai išspręsti Vokietijos ir Austrijos klausimus. Ir ši konferencija susirinks taip pat Genevoje, nes Geneva rusams nebe kama.

Šioj konferencijoj rusai trodė, kad vakariečių solidarumas yra tik pasaka. Komunistai laimėjo, šantažuodami trečiuoju pasauliniu karu, ir prieš grąsinimą Atlanto valstybės neatsilaikė. Keista, kad vakariečiai nė kiek nepasistūmė, ir šį kartą pasistūmė bolševikai, kaip anais metais Jaltaje.

APLINK PASAULI

● Liepos 27 d. Kaire Britų ir Egipto vyriausybų atstovai pasirašė sutartį, pagal kurią 20 mėnesių laikotarpyje britai pasitraukia iš Suez, atšaukdami iš ten 80,000 savo kariuomenės.

● Vakarų Vokietijos politinės policijos viršininkui dr. Otto John dingus komunistų kontroliuojamoje zonoje, nusisūdė amerikiečių kontražvalgybos agentas Wolfgang E. Hoefler.

● Jungtinių Valstybių vyriausybė pareikalavo, kad komunistinė Kinija tuojau imtųsi priemonių, kad sąjungininkių lėktuvai, skrenda viršum pietų Kinijos vandenų, nebūtų toliau užpuldinėjami.

● Komunistinė Kinija kaltina Jungtines Valstybes, kurios karo lėktuvai šiomis dienomis nušovė du kinų karo lėktuvus netoli Haina salos. Maskvos radijas dēl to amerikiečius vadiną „genostieriais“.

● Ceku katalikų vyskupas Stepan Trochta, kurį Čekoslovakijos komunistų teismas kaltino, kaip „Vatikano šnipą“, nuteistas 25 metams kalėti.

● Šiomis dienomis komunistinė valdžia balgė pirmąjį Kinijos istorijoje gyventojų registravimą. Pagal šį cenzą, dabar Kinijoje yra 602 milijonai gyventojų.

● Korėjos prezidentas Syngman Rhee, kuris šiuo metu lankosi Jungtinėse Valstybėse, pareiškė, kad tik karo priemonėmis tebusi galima apjungti visą Korėją.

● Pirmą kartą po keturių metų, Reno, Nevada, Winthrop Rockefeller susitiko su slunim ir žmona Bobo Rockefelleriene, kuri dabar ten laukia divorso.

● Britams pasitraukus iš Suez, manoma, kad bendra britų amerikiečių gynybos bazė būsianti įsteigta Izraelyje.

● Costa Rica armijos vadovybė praneša, kad šiomis dienomis Nicaragua pasienyje išsklaidytas sukilėlių būrys. Sudirime nukauta penki asmenys.

● Jungtinės Valstybės sukiko atlyginį japonų įveikimas, nukentėjusiems vandeniliniuose bandymuose. Susitarta dėl 800,000 dolerių.

● Filipinų viceprezidentas Garcia pareiškė, kad paskaudas incidentai prie Hainan salos gali būti naujo karo priežastimi. „Aš nenoriu būti pranašu“, sakė Garcia, „bet karai visada prasideda iš menkniekių“.

● Pakistano vyriausybė paskelbė rinkimus rytinėje Pakistano dalyje, kur praėičį gegužės mėnesį buvo pašalinta „prokomunistinė“ valdžia.

Tai buvo anais laimingais laikais Lietuvoje.

VLIKO PIRMININKAI GRĮŽTA NIEKAM KĀULŲ NESULAUŽE...

Dalyvavusieji VLIKą sudarančių grupių pasitarime New Yorke pasakoją, kad Krupavičiaus žygis Washingtone neatnešės naudos Lietuvos reikalui. – Rezultate, dalyvavusieji atmetė net padėkos rezoliuciją.

Liepos 24 d. New Yorke įvyko VLIKą sudarančių grupių pasitarimas, kuriame Vliko ir Vykdamosios Tarybos pirmininkas, be ko kito, pranešė savo „laimėjimus“. Kaip žinia, pirmininkai, vykdami i Ameriką, tarėsi suaužysią kaulius Diplomatijos Sefui, nušluostysią nosį ministeriui Zaidelkiui, parodysią vietą Lietuvos Laisvės K-to pirmininkui Sidzikauskui.

Krupavičius pirmą kartą atskleidė paslaptį, kad jų misijos pagrindinis sėkimas buvo Vliko pripažinimas ir užsaldytų Lietuvos pinigų kontrolė, kurios taciau jis, kaip kieno patarjamas, Valstybės Departamente nekėlė (betgi Krupavičius nesitėikė paaiskinti, ar šis klausimas ten neiskilo Rudžio iniciatyva).

Krupavičius, apakintas Bonnos „laimėjimų“, kaip paaiškėjo, nusprendė žygius daryti vienais, su kitais Lietuvos laisvinimo veiksniais (Lietuvos Laisvės Komitetu, Lietuvos pasuntiniu Washingtono) nesitardamas ir savo veiksmų su bendra politine veikla nederindamas, nors bendradarbiavimo sąlyga, vykdamas šią misiją buvo trašyta ir Vliko pirmininkams duotoje instrukcijoje, ligi šiol laikytoje griežtoje paslapyje.

Kaip tenka įsitikinti, Krupavičiaus — Karvelio sukurtoji Bonnos „ambasadorystės“ misija turėjo būti amerikiečių misijos epiflogas: žiūrėkite, žmonės, Vliko pirmininkas, vaidinąs Lietuvos prezidento rolę, sutvarkęs normalius diplomatinis santykius su Vokietijos vyriausybe, atvyksta Amerikon, čia jį Lietuvos bylai palanki vyriausybė pripažįsta vyriausiu politiniu organu, reiškančiu lietuvių tautos vėją ir vykdančiu Lietuvos suverenines telses. Vadinasi, po tokio „pripažinimo“ Vlikas, tuo patu ir Krupavičius, yra kur kas galingesnis negu bet kokia egziliinė vyriausybė. Tada, žinoma, Diplomatijos Sefui būtų „sulauzyti kaulai“, nes jis nebeturėtų ką veikti, o ministeris Zaidelkis taptų lengvai pavaldomas Krupavičiaus dvaro bernas. O jei dar prileidžia prie užsaldyto Lietuvos aukso, tai ir naujajam Bonnos „ambasadoriui“ atsiveria visai konkretūs „veiklos“ barai.

Dej, kaip paaiškėjo iš Krupavičiaus pranešimo, visa tai buvo tik saldus sapnas, po kurio atsibudęs prelatas pajuto „saujoj nieko neturįs“.

Krupavičius, pradėdamas pranešimą, kuris prasidėjo ir baigėsi tik prelato žygiu Vashingtone, apibarė opoziciją ir jos spaudą, kad, esą, sakoma ir rašoma įvairių prasimanyimų apie jo žygius Washingtono. Kaip prisimename, buvo rašyta, kad Vliko pirmininkai prašys pripažinimo, mušis prie Lietuvos aukso, reikalauš Vliko žmonėms privilegijų. Visa tai patėsinio ir Krupavičiaus atviras pranešimas, iš kurio klausytojas pasidarė dvi išvadas: 1. Krupavičiaus žygis Washingtono neatnešės naudos Lietuvos reikalui.

2. Tas žygis buvo atliktas taip grubiai, kad tuo būdu la-bet pasiektas Lietuvos laisvinimo institucijų bendradarbiavimas, be to, svetimesiems pademonstruota Vliko menka politinė išmonė bei Lietuvos laisvinimo institucijų vienybės stoka.

Tai būdmi reikšmingi kuriais negalima džiaugtis ir pro kuriuos nevalia praėti negirdomis. Lietuvos laisvinimo institucijų akcija turi būti suderinta, ji negali būti sėkminga, kai vykdoma Kriovo pasakėcios metodu. Lietuviai džiaugiasi kiekvienu pasiekimu Lietuvos byloje. Bet negalima nesmerkti tų, kurie, norėdami lauzyti kaulin kam kaulus, kuria tarlamus laimėjimus ir dėl savo politines išmonės stoka kenkia Lietuvos reikalui, nętkinamu būdu ir nelauku keldami, kad ir teisingą klausimą. Tai įvyksta dėl to, kad pašaliniai dalykai (kaulu laužymas, nosies nušluostymas, tinkamos vietos parodymas) virsta pagrindiniais siekimais, o Lietuvos laisvinimas — verslu.

Zalkauskas sirgo ir Valstybės Departamente nebuvo, bet visiems Krupavičiaus veiksmams sąžiningiausiai pritaria. Klausantis ir nenoromis kyba užuojautos jausmas tam žmogui: jis remia ir Krupavičiaus veiksmus, apie kuriuos pats nieko nežino. Diskusijos metu išryškėjo, kad jis „nedaug teizingo, kas dedasi jo pirmininkaujamoje, o Krupavičiaus su Karveliu vadovaujamoje Vykdomoje Taryboje. Zalkauskas tvirtino, kad Vlikas ir jo pirmininkaujamoji Vykdomoji Taryba svarsėsiu ir vienbalsiai priėmus Karveliui „Lietuvos respublikai visai ir pilnai atstovauti“ Krupavičiaus sutektuosius įgaliojimus, apie kuriuos mūsų žiniomis, jis iš Krupavičiaus tepatyres tik laive, jau vykdamas Amerikon.

Po pirmininkų pranešimų ir diskusijų krikščionių demokratų partijos atstovas Pr. Vainauskas pastūdė priimti rezoliuciją, užgirančią pirmininkų žygius ir reiškančią padėką. Balsuojant, ši rezoliucija atkrito. Taip pat atkrito ir kitos rezoliucijos, kurių viena siekė palinkėti pirmininkams kelionės, o kita — tik konstatuojanti pranešimų faktą. Žodžiu, Vliko tėvai, Krupavičiaus žodžiais tarjant, pirmininkams ne tik padėkos, bet ir, apskritai, palankaus žodžio už jų žygius nenutarė.

Tautitinku atstovas, išdėtes mokyvius, išlikai pasakė, kad, pasibaigus kadencijai, tautitinkai nebegalėsia balsuoti, nei us Krupavičius, nei us Karvelis, nei us Zalkauskas. Panašiai, tik ne taip aiškiai, pasisakė socialdemokratų tautitinkų partijos ir laisvės kovotojų atstovai, kad atėlyje jų grupės negalės pakęsti sukurtosios Vliko padėkies.

● Dien Bien Phu hercei, slaugei Genevieve de Gaulle Terraube, kuri šiuo metu vėsi Jungtinėse Valstybėse, įlektas Washingtono miesto raketas.

FELNOSI IS MOKSLEIVIU

Vilnius (LAIC) — Sovietų okupuotoje Lietuvoje komunistai išrado naują būdą, kaip pasipelnyti iš mokinių. Kasmet vadovėlių tekstai keičiami ir išleidžiamos tarlamai naujos laidos, o moksleiviai mokslo metų pradžioje privalo tuos naujus vadovėlius išsigyti. Tų vadovėlių išsigijimas aukštesnių klasių mokiniams siekia apie 150 rublių. Tuo būdu pasipelnio Valstybinė Leidykla ir už taip iš moksleivių išspausčius pinigus gali leisti ir pigiausia kaina pardavinėti įvairią propagandinę literatūrą. O tuose naujai išleisuos vadovėliuose naujo paprastai būna tik naujai rašytas tekstas nors rucų pagrūmas ar vietoj kokio vakariečio išradėjo ir toks rusas.

KODĖL NEDIRBA

Subočiaus spylinkėje esančio kolchozo Pirmūnas darbininkai buvo užsimoję gauti iš tikro didesni derlių. 1952 m. jie sunkiai dirbo, socialknybiavo, ir gav didesni derlių. Tačiau kaimyninis kolchozas nespėjo laiku derliaus nuimti, ir jis sudygo. Vyriausybė įsakė Pirmūno kolchozui puse savo derliaus iškeisti kaimyniniam kolchozui i sudygiusius grūdus, nes tasai neturėjo tikimau grūdų sėdai. Po tokio mainų Pirmūno kolchozininkai daugiau nebeteikėtinaija ir nerodo jokio noro dirbti.

VLIKŲ PIRMININKAS KANADOJE

TORONTO, Ont. — Prel. M. Krupavičius atskrido iš Chicago lipos 3 d. pavakary ir jau vakare dalyvavo išskimtinose pamaldose katedroje. Šekančią dieną, sekmadienį, 9,30 val., svečias pasakė 10 minučių kalbą per lietuvių radijo programą iš Brampton stoties. Jos turinys maždaug toks: yra tik dvi institucijos, kovojančios už Lietuvos laisvę — VLIKas ir P. L. Bendruomenė. Kanados Bendruomenė susilaukė komplimentų — gyva organizacija. Kas liečia VLIKą, tai jis veda kovą politiniais ir diplomatiniais būdais. Tas net du kartu buvo paskatota.

Liepos 5 d. Sv. Elenos bažnyčios salėje, paklausti aukšto svečio, susirinko gal 350 lietuvių. Prelatas pradėjo nuo VLIKo, jo kūrimosi istorijos, pabrėždamas, kad VLIKas įsteigtas dar Lietuvoje, turįs krašto rezistencijos vadovybės pritarimą ir suicidėdas iš 10 politinių grupių. Jis dar pareiškė, kad 10 žmonių gali kartais daugiau atlikti, nei 100. VLIK svarbiau turėti kokybę, negu kiekybę, todėl dais VLIKo narių, buvę prieš Mažosios Lietuvos atstovo išleidimą, VLIKui reikalingi smegenys, o ne statistai.

Toliau prelegentas perėjo prie VLIKo santykių su Lozoraičiu: prelatas žodžiais VLIK jau seniai turėjo atstovus prie Vokietijos valdžios. Pirmuoju buvęs prof. Ivinskis, dar tais laikais, kai Vokietija nei užsienio reikalų ministerijos neturėjo, vėliau buvęs paskirtas dr. Sakalauskas, o dabar — dr. Karvelis. Ginc'o pasakoje, dr. Karvelio padėtis Bononoje pakibo ant plauko ir kaip tas pasibaigė sunku, esą, permatyti. VLIKo atstovus priimti sutinkančios dar sekančios valstybės: Ispanija, Kolumbija ir Nikaragua. Deja, lėšų trūkumas neleidžia išplėsti užsienio tarnybos. VLIKo materialinė padėtis yra labai sunki. Nors nariai algų ir negauna, tačiau vien atvykstantiems į posėdžius nariams atlyginti reikia bent 1500 markių kiekvieną kartą. Tokia bloga VLIKo finansinė padėtis susidarė dėl tremtinių sąjūdo Tėvynės gelbėjimui.

Toliau sekė paklausimai iš klausytojų. Vienas paklausė — jei, kaip prelatas sako, Kybartų aktas yra falsifikacija, tai kam VLIKas veda derybas su Dipl. Seru? Į tai prelegentas atsakė — VLIKas santykiuoja su Lozoraičiu remiantis ne Kybartų aktu, o ministro Urbšio telegrama. Į kitą klausimą, kodėl VLIKas negali pasinaudoti aukšto fondu, prelatas at. sakė: — Ačiū Dievui, kad fondu niekas negali paliesti. Į tą fondu yra daug pretenzijų iš privačių firmų pusės, ir jei tas fondu nebūtų užblokuotas įstatymo keliu, tai jo tur būt jau nebūtų likę. Dar vienas paklausė — VLIKo atstovai šiuo metu reprezentuoja partijas, kurių dydis ir svaris nežinomas. Lietuvoje politinių partijų visi nesama, tai ar nebūtų geriau padaryti naujus rinkimus? Prelatas piktai priitaręs tokiam klausimui. Kaip stipri yra kiekviena politinė grupė, atstovaujama vieno ar kito VLIKo nario neaišku. Pa. vyzdžiui p. Sidzikauskas atstovauja ūkininkų partijai, kurioje jis pats vienintelis narys. Kai jis pasisakė iš VLIKo posėdžių salės, tai kiti nariai juokdamiesi sakė, kad Sidzikauskas nuėjęs pasitarti su savo frakcijos nariais. Nepaisant tokios nenormalios padėties, rinkimų vis tik daryti negalima, nes tuomet VLIKas pavirstų lietuvių tremtinių, o ne okupuotos Lietuvos atstovybe. Į VLIKą tuomet kitaip žiūrėtų ir JAV.

Prelatas per radiją kalbėjo karaliai, o šiame susirinkime

apvyklė klausytojus ir daugelis, nelaukdami pabaigos, skirstėsi. Todėl ir aukų surinkta vos 130 dolerių. Eidami namo žmonės dalinosi išpučiais: Ar tai politikas? Įžeidė mažlietuvius. Ar jis tokiu būdu norėtų vi. sus suvienyti — šaipos iš ūkininkų partijos, o kaip su katalikais, laudininkais — juk ir ten susiskaldymas. Verkšlėna dėl lėšų, neva niekas algų negauna, bet ir pats prelatas ir Vykdomoji Taryba gauna, o kiek pravažinėja? Kad ir ši kelionė!

Ši Amerikon kelionė iš aukotų pinigų atseina keletą tūkstančių dolerių, o kokija iš to vadavimų nauda? Kitas pareiškė: turint tokias pretenzijas sau, visgi tektų laukti iš prelato mandagumo ir kitiems. Dabar Lozoraičius jam tik Lozoraičius — ne Diplomatinijos šefas ir net ne ponas. O pats sako, kad su min. Urbšio telegrama skaitosi. O kas gi ta telegrama? Tai juk ne kas kita, kaip Nepriklausomos Lietuvos Vyriausybės testamentas — pavedimas, kurį min. Urbšys įvykdė. Taigi min. Lozoraičius tik vykdė tos vyriausybės valią. Tai valiai nusilenkė visi diplomatai, seni prityrę valstybės vyrai. Jiė ne dėl tuščių ambicijų, o suprasdami to svarbą yra vieningi. Jei būtų kitaip — jie prabūtų.

Liūdnai mus nutiekė prelato atsilankymas.

P. Bizokas

Po galvos smegenų operacijos, 6 metų amžiaus Chicago gyventojas džiaugiasi dovana — gyva varle stiklinėje.

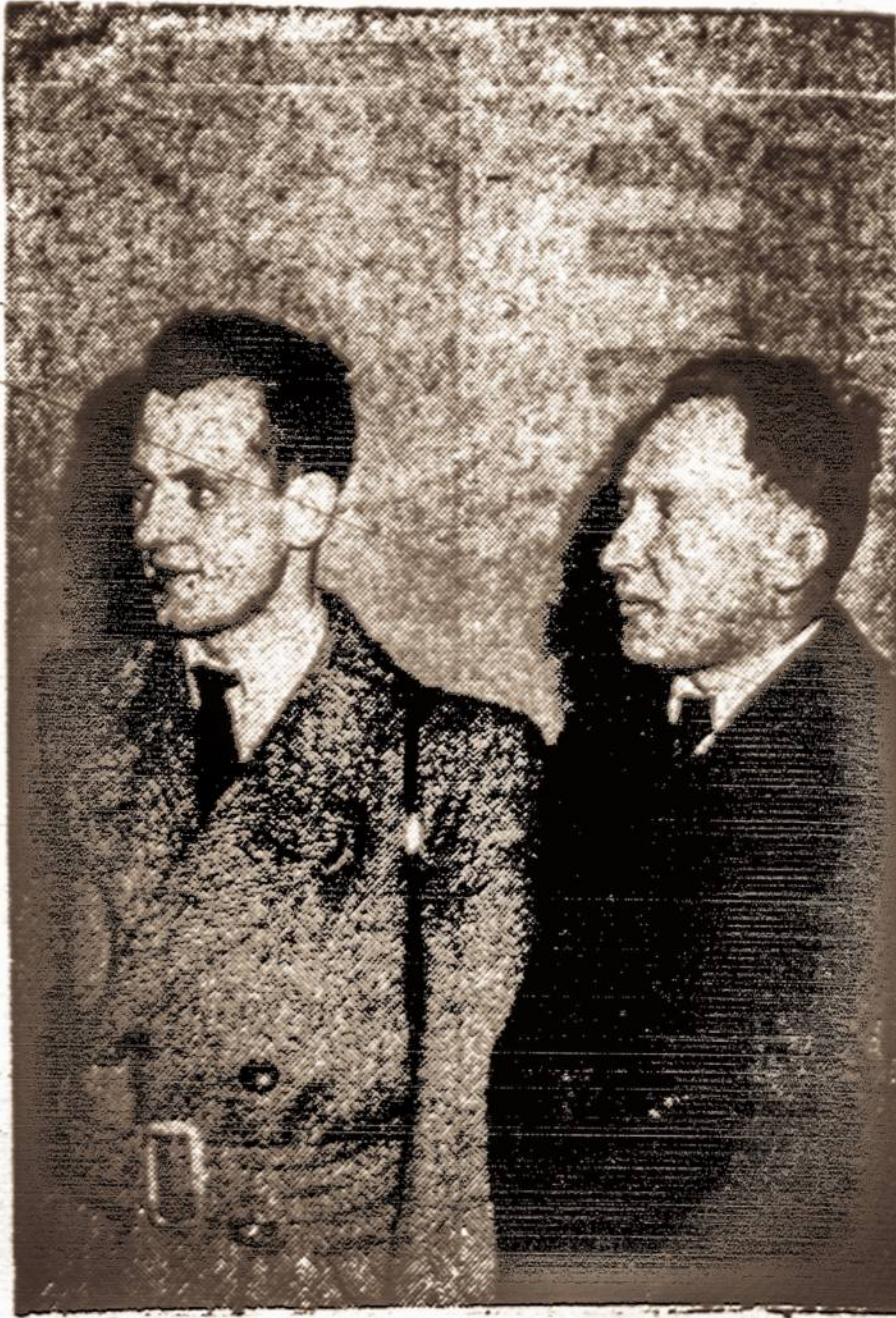
K A R Y S, kuris prieš 35 metus buvo pradėtas leisti Kaune Lietuvos kariams, dabar vėl pasirodo Jungtinės Amerikos Valstybėse. Tai pasaulio lietuvių buv. karių patriotinis žurnalas. Metams 5 dol. Rašykite: **K A R Y S** 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox Street
Waterbury, Conn.

KARLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

J. MARKIEWICZ
AND
SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktorai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

QUALITY MARKET
VICTOR ABCUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

Prieš keletą metų atbėgė iš Lietuvos žvejai, Longinas Kublickas ir Juozas Grišmanauskas, kurie dabar gyvena ir dirba Chicagoje, šiuo metu lankosi vakarinėje valstybėje.

BERNIUKŲ STOVYKLA ROSELAND PARKE

Buvo gražus saulėtas pusiaudienis kai mane pasitiko dr. A. Šerkšnas, LB lituanistinės berniukų stovyklos vedėjas. Važiuojame, besigėrėdami gamtos vaizdais. Štai ir berniukų stovykla! — sako daktaras. Įvažiuojame į didelį kiemą. Rūmai apsenę, bet dar nenusto. Į savo vertybės. Didelis ūkis prie ežero. Prie stovyklos rūmų šimtametis medžiai, aikštelėje aukštai plėvėuoja JAV ir Lietuvos vėliavos. Truputį toliau teniso aikštelė berniukams lošti. Žodžiu, aplinka daro malonų įspūdį.

Berniukai išsiėjo pietų — aiškino daktaras. Įėjome į didžiulius rūmus. Susipažinau su berniukais iš N. J., N. Y., Mass. ir Conn. valstybių. Apžiūrėjęs miegamuosius, virtuvę ir valgomąjį, susipažinau su šeimininkėmis, išėjau į lauką pro gražų, bet netvarkomą vaismedžių sodą — berniukų mankštos ir žaidimų aikštę stėnyje.

Cia berniukai žaidžia partizaniskus manevrus! — aiškino dr. Šerkšnas šypsodamas, rodydamas kalmelius, šlaitelius, mškelius, pušynėlius ir ežero pakrantę. Šie dirvonai ir šilėliai — berniukų partizanų veiksmų laukas! Cia jie žaidžia.

Tikrai graži gamta, — pareiškiau, stebėdamas ūkį prie ežero. Taip, — sakė dr. Šerkšnas, — cia mes gražiai gyvename ir laviname mūsų jaunimą. Net partizaniskus pratimus darome. Ir sekmadienį kartu su tėvais turėjome berniukų ir mergaičių pobūvį. Berniukai suvyzdino partizanų kovas, o mergaitės išpildė kitą dalį programos. Tuo momentu priejome ežerą. Aš gerėjau berniukų leiktynėmis prie ežero. Vieni subėgė į ežerą, kiti lentų taku virš vandens nuėjo apie 15 metrų ir nuoko į vandens. Plaukiojo ir krykštavo ežere. Kai kurie išmoko plaukti per porą savaitių.

Ežero pakraštys negilus, todėl berniukai toli nuėdavo. Dr. Šerkšnas juos komandavo

svilpuku ir čia pat išpėdavo vaikus neplaukti toli.

Cia jie maudosi du ir net tris kartus per dieną, — sakė dr. Šerkšnas. Ežeras juos traukia kaip magnetas! Kai kada žuvaujame.

Daktare, kaip partizaniska idėja išliko pas berniukus? — paklausiau.

Tėvai jiems papasakoja apie Lietuvos partizanus. Be to, mes čia laisvu laiku sekame jiems pasakas, legendas, dažnai pavaiduodami berniukams partizanų kovas su maskoliais. Jie labai mėgsta pasakas apie Lietuvos partizanus. Berniukai teisingai supranta partizanų kovų su maskoliais reikšmę ir svarbą, nors nevisi jie atsime. Lietuva, kiti gimę tremtyje. Grįžome prie stovyklinių rūmų, po maudymosi ir užkandžio bei pieno gėrimo. Aš gerėjau berniukų niuotaka. Keleto jų paklausiau.

Ar patinka jums čia gyventi? — Labai patinka, — atsakė keli iš karto.

Ar valgot sočiai ir skaniai? — Taip, mes valgome keturis kartus per dieną! — sakė Vytukas. Aš mačiau jų veiduose pasitenkinimą.

Prie rūmų priešakio iškabinta dienotvarkė. Skaitau: 8 val. keltis, 8,30 val. tikrinimas, 8,50 val. vėliavų iškilimas, 9,00 val. pusryčiai, 9,30 val. tvarkymas, 10 val. žaidimai, 11 val. maudymasis ežere, 12,30 val. pietūs, poilsis, skaitymai ir pasikaitos, 2,15 val. maudymasis, 4,15 val. užkandžiai ir laisvalaikis, 6,15 val. vakarienė ir laisvalaikis, 8,45 val. vėliavų nuėmimas, 9 val. pasiruošimas

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

WILLIAM VALAITIS
Visokietopas automobilų taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

TURITE VAIKŲ, AR TURIT JIEMS
LIETUVOS ISTORIJA?
Ši knyga tik dabar išėjo iš spaudos. Be jos negalite apsieiti namuose, jei norite savo vaikus supažindinti su savo krašto ir savo tautos praeitimi.
Knygą parašė istorikė Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė. Ji taikoma mūsų lituanistinėms mokykloms, bet lygiai tinka ir visiems, besidomintiems Lietuvos praeitimi. Knyga didelio formato, 200 psl., gausiai paveiksluota, su Vytauto Didžiojo laikų Lietuvos žemėlapiu, įrista į kietus viršelius. Kalna — 3 dol. Užsakantiems knyga didesniais kiekiais daroma nuolaida. Užsakymus ir paltus siųskite:
TERRA
748 WEST 33rd STREET,
CHICAGO 16, ILL.

Nauji rūpesčiai

PERNAI SUSIVIENIJIMO NARIŲ NUTRUPĖJO DAUGIAU NEI PRIBUYO

Neseniai praėjo vienos stipriausių ir seniausių Amerikos lietuvių organizacijos SLA keturiasdešimt aštuntasis seimas. Jis buvo panašus į kitus ankščiau buvusius seimus: išklaudyta kalbų, raportų, priimta sveikinimai, įvairūs nutarimai, o be to, suvažiavusiųjų pasiūlyta organizaciniais ir savo reikalais.

Tačiau šiame seime per Susivienijimo vadovybės ir delegatų veidus prabėgo rūpesčių šešėliai. Rūpesčiai nepaprasti ir ne dėl organizacijos finansinės padėties, nes šiandien SLA, kaip paaiškėjo seime, finansine prasme yra pastekus didžiausio savo pajėgumo. Jo turtais jau išaugo daugiau trijų milijonų dolerių ir jokia

finansinė katastrofa jam negresia.

Tuo nepaprastuoju rūpesčiu yra Susivienijimo narių prieauglio klausimas. Patį organizacija šiuo metu narių turi apie 13000, vadinasi, nemažai ir pakankamai, kad Susivienijimas laikytųsi ir galėtų veikti. Vienok praėjusiais metais Susivienijimo narių nutrūpėjo daugiau, nei jų pribuvo. Štai dėl ko seimo dalyviai parodė rūpestį ir pajuto, kad reikšingys nėra geras ir su juo reikia kovoti.

Bet visa tai kelia ir tam tikro nusivylimą mintis. Tat kuo gi nusiviliama? Nagi Amerikos lietuvių senaisiais, ir ypač naujaisiais ateiviais, nes vieni ir kiti yra atsakingi už lietuvių židinių stiprinimą.

Jokios abejonės nėra, kad senieji ateiviai yra išauginę gausų ir gražų jaunimą, bet kas jis šiandien ir kieno eilėse yra? Deja, ne lietuvių ir ne prie tų darbų, kuriuos prieš 70 metų pradėjo Susivienijimo steigėjai ir per dešimtis metų telkė pinigų lietuvių palaiškymui.

Naujieji ateiviai dar nespėjo taip toli nutolti, tačiau jie, neparemdami senųjų ateivių sukurtų organizacijų, nepateikia tų vilių, kurių buvo laukta ir tikėtasi. Štai, kalbant apie draudimo reikalus, daugelis jų nuėjo pas svetimuosius ir

aukštąs mokesčiais remia svetimus interesus. Visi jautia, kad tai negerai, bet kiekvienas save teisina sakdamas, kad jei jau mokas savo uždirbtą centą, tai duodas tam, iš kur, kaip jam atrodo, irgi daugiau gausias.

JUCUS SISTERS RESTAURANT
Stasys Jucus, Vedėjas
(Lakūno Dariaus brolis)
Atdara visą naktį.
(47th St. ir Ashland Ave.)
1608 W. 47th STREET, CHICAGO, ILL.
Lafayette 3-9670

PHILADELPHIA, PA.
MALONI LIETUVISKA UZEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvania Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street
Philadelphia, Pa.

ADAMS' CAFE
RESTORNAS IR BARAS
341 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-6785

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1691-3 So. 2nd Street
PHILADELPHIA, PA.
Tel. DE 4-5156

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Fones Poplar 4119
Moderniška laidojimo įstaiga: dideli graži kopijū. erdvi salė su baru, pakelviams suteikiama atlytis — vietas smokam. Nėsiams valanda kripijū. I mėn įstaiga, diena ar naktį — mes vėduos patraugū suteiki prausū pataravima.

RUBBER STAMPS
CONCORD STAMP
79 Warren St.
Tel. BEchtman 3-6828

A. Kamenjarin
Real Estate
Isteigta 1914 m.
Pakolos — Nuoma — Apraunda
Safety Deposit Boxes
Lietuviams itinoma įstaiga
3042 Wentworth Ave.
Chicago 16, ILL.
Tel. CALumet 5-4663

OBUOLYS — MEILĖS IR VAISINGUMO SIMBOLIS

Obuoliai Egipte ir Biblijoje. — Meilės magija ir Adonio maļonumai. — Obuolių "skiepijimas" merginų krauju.

Obuoliai mūsų laikais yra labiausiai paplitę vaisiai pasaulyje. Bet toli gražu ne visada yra taip buvę.

Seniausios žinios apie obuolius paeina iš Egipto. Ieroglifai apie karinę faraoną Ramzes II (1298 — 1232 m. prieš Kristų), tarp kitų reikšmingų apie jį dalykų pažymi, jog savo sode Nilo žemupyje jis turėjęs ir obuolių vaismedžius. Taigi, to laiko Egipte būta jų didelės retenybės. Pagal botanikų išvedžiojimus, obuolių vaismedžių tėviškė yra buvusi kraštuose ir Rytus nuo Kaukazo, galimas daiktas — Vakarų Indija. Iš ten, apie 2 — 3 tūkstančius metų prieš Kristų, jie pradėję savo kelionę į Vakarų Europą.

Dviejose Biblijos knygose, rašytose apie 9-tąjį amžių prieš Kristų, obuoliai taip pat minimi, bet tik sąryšyje su meilės dalykais. Vienoje jų skaitome štai tokius merginų žodžius: "Gaijinkite mane vynuogių kekėmis ir stiprinkite obuoliais, nes esu apsigust melne." Gi apie savo mylimąjį ji sako: "Kaip obelis tarp laukinių medžių, taip mano draugas tarp jaunikačių".

Bet Biblija nė vienoje vietoje nesako, kad "pažinimo ir gyvybės" medis, augęs pasodintais pačiam rojus vidury, būtų buvęs obelis. Yra tai grynas ankstyvųjų Viduramžių teologų fantazijos padaras, savo idėjas šaknis turėjęs, be abejojimo, pagoniškių tautų mitologijoje. Pagal teologų dėstymą, ir to laiko menininkai ėmė vaizduoti Jėva, gundančią Adomą obuoliu.

Pas žydus, kaip ir aplamai visuose Rytuose, obuoliai yra turėję pirmąjį vaidmenį meilės magijoje. Obuolys būvo laikomas meilės ir vaisingumo simboliu. Nana, indiškojo Sangharo žmona, tik palaikė po krūtine, o Attiso žmona Frygijoje (Mažoji Azija) tik paturėjo jį rankose — ir abi tapo nėštios. Kodėl tad Jėva neturėjo susilaikyti tokių pat pasekmių, tuo labiau, kad ji ne tik laikiusi savo rankose, bet dar ir paragavusi jo?

Tokį pat traktavimą obuoliai turėjo ir senoji Graikijoje. Apie gražių augalijos dievą Adonį, graikų mitologija pasakoja, jog jis, laukinės klanės apkrimitas, šešis mėnesius turėjo "išsėdis", mūsiškai tariant, gydytis požemio deivės Persefonės glėbyje. Grįžęs žemėn, smalsuoliai jo užklauso: kas yra jam buvę maļoniausią po žemėje? Nė nemirktelėjęs, Adonis atsakė jiems vienu žodžiu: obuoliai. Atsėt, kalbėjo simboliais, kaip ir dera tokiems atvejais.

Romėnai, užkariavę visą to laiko žinomąjį pasaulį, šalia

J. JÜRAGIS

obuolių reikšmės erotikai, ėmė vis labiau domėtis jų praktiška nauda žmogaus sveikatinimui. Katonas vyresnysis savo raštuose net dėsto, kaip obelys turi būti skiepijamos. Ši meną romėnai perėmė iš Sirijos, kur jis buvo pasiekęs gana aukšto laipsnio. Plinijus mini jau 29 įvairias pagerintas obuolių atmainas. Su Romos užkariavimais, obuolių auginimas išsiplėtė ir Vakarų Europoje, kurioje ligi tol buvo žinomi tik laukiniai ir rūgštūs obuoliai. Europos klimatas tam tikslui pasirodė esąs nepaprastai tinkamas. Tas nestebina, nes obuoliai nemėgsta šilto klimato.

Prasidėjus visuotiniam chaosui, rūsėje su didžiuoju tautų kilnojimu, beveik vienintelėmis oazėmis, kur obolių auginimas išsilakė ir toliau vystėsi, buvo vienuolių daržai ir sodai. Gyvenimo santy-

kiams įgajiniui susinormavus, jų auginimas išplito Europoje, kaip niekada anksčiau. Iš čia obuoliniai vaismedžiai su pirmaisiais emigrantais nukeliavo ir į Ameriką.

Tačiau mitologinė tradicija, ršanti obuolius su meilės reikalais, išsilakė gyva ligi pat naujųjų laikų. Dar mūsų amžiaus pradžioje kaimo gyvenime buvo įsitikinimas, jog pakanka tik merginai patrinti obuolį savo krauju ar prakaitu, — ir juo pavalsintas jaunuolis bematant įsimylės kraujo savininkę. Bet dabar jau tam netikima. Miestas yra išradęs labiau betarpiško ir geresnio veikimo priemones šioje srityje. Taip pat išnyko ir paprotys valgyti pirmą naujųjų metų dieną obuolį, tam, kad visį metal būtų valsingi. Visus tuos burtus balgia išstumti labai teisinga pažūra, kad obuoliai, dėl savo biocheminių savybių, priklauso prie labiausiai žmogaus sveikatai naudingų vaisių.

KAIP VYKDOMI BOLŠEVIKINIAI RINKIMAI

Bolševikinė propaganda įrodinėja, kad visokie jų rinkimai esą "laisviausi", demokratiškiausi visame pasaulyje, kad jų būdu visa tauta parodo partijai savo pritarimą etc. Tačiau visai ką kita sako šurpi tikrovė. Tą tiesą viešai patvirtina kad ir peritais metais laisvėn pasitraukęs MVD pulk. Burleckis, turėjęs daugybę progų pats tokius rinkimus stebėti iš arti tiek Lietuvoje, tiek Sov. Sąjungoje. Jis ne tik liudijo Kersteno komitetui, tirinčiam komunistinę agitaciją, bet iš Müncheno taip pat kreipėsi Amerikos Balso bangomis į savo tautiečius rusus. Vienoje kalboje jis rusams pavyzdžiu pastatė lietuvius, kurie įrodė, kaip reikia priešintis bolševikų režimui, pabrėždamas, kad laisvės troškimo lietuviuose užgniaužti nepavyksta nė bolševikams. Jis pirmiausia šitaip pavaizduoja "rinkimus" Rusijoje: Rusijos žmonės seniai apsi-prato su tuo sovietiniu faišu, kuris vadinamas rinkimais. Rusijoje niekas iš balsuotojų neina į specialiai parengtas rinkimų kajutes — nebent dar prirašyti į biuletenį papildomų partijos liaupsinimų. Tiesą, žmonės eina balsuoti jau iš pat ryto. Ateina ne dėl rinkimų, o dėl bufeto, pastebėjo kalbėtojas. Sovietų propaganda, žinoma, pučia, kad tai yra entuziazmo pasireiškimas. O faktiškai — visai kas kita! Bufetal apkrauti įvairiomis gėrybėmis: dešrelėmis, sviestainiais, pilna alaus, saldainių — ir viską galima gauti labai pa-

giai. Ne balsavimo urna, o bufetos patraukia "rinkėjus". Jau vaikai klausia motinas: Kada bus "vibori" (rinkimai) — ir jų laukia kaip Velykų. Kiti skuba atbalsuoti, nes rinkimai jiems reiškia laivą dieną, tad likusia dienos dalį nori bent pasišėsti. Jau apie 10—11 valandą bufetai tušti. Kas vėliau ateina, nieko nebegauja — nebent dar pasigerti ir pašokti. Štai kodėl Rusijos rinkėjai jau atbalsuoja iš pat ryto pradedant 6 valanda!

Visai kitas vaizdas, Burleckio teigimu, Lietuvoje, kur jis atsidėjęs stebėjo rinkimus 1950 m. į TS Aukščiausiąją Tarybą (pavasari) ir į vietinius tarybas rugsėjo mėn. Dvi trys savaitės prieš rinkimus pradeda įjautintis saugumo organai. Iškratomi rinkiminiai būstai ir pastatomos sargybos. Rinkiminių komisijų nariai, be urnų, rinkiminių lapelių ir bylu, at-eina nešini automatais. Jokių eilių nepastebėsi — nėra rinkėjų, kurie domėtis rinkimais arba bufetais. Ateina 11—12 valanda ir balsavusiųjų skaičius vis dar labai mažas. At-eina 3—4 valanda po pietų — ir vis dar nėra patenkinamų rezultatų. Menki duomenys telefonu pranešami į centrus, ir tada prasideda pūdimai, barimai, pykimai ir rėkimai tarp pačių bolševikų. Duoda mi įsakymai, grasinama represijomis ir t.t.

Pagaliau rinkimų komisijų nariams nieko kito nebelieka, kaip lankytis po rinkėjų butus, žinoma, su policijos apsauga. Žmonės, vos tik pamatę ateinančius, tuoj sprunka pro kitas duris laukan, lieka tik vaikai, seneliai ir palėgėliai. Nieko kito tada neišėina, kaip grižti į būstą pasimėję urų ir privirsti rinkėjus balsuoti vietoje. Tačiau tai per ilgai užtrunka. Seniai ir ligonys atsikalbinėja — esą, jie per šipni biuletenį įmetė umon, Juokas pagaliau palma pačius aktyvistus, rinkiminių komisijų narius ir sargybinius. Patys drebėdami dėl savo kalnė, jie grįžta atgal į būstą ir vis suėda "prie darbo". Įmetė biuletenius į urnas nebalsavusių vardu ir saraše atžymi "pragolosoval", kad išsaugotų savo sprandą nuo valdžios keršto... Taip vyksta rinkimai Lietuvoje, kur viešpatuoja tie patys sovietai, kaip ir Rusijoje. Tačiau Lietuvoje žmonės dar žino, kas yra laisvė, ir kad jos niekas iš jų negali atimti...

KADA JŪS PRADEDATE SENTI

Kiek jums metų? Joks gydytojas negali atsakyti. Vidutinio amžiaus vyro širdis gali būti 40 metų, inkstai — 60 ir akys — 90 metų. Moteris gali pradėti senti, būdama 30 metų arba ji gali būti sveika ir žvali sulaukusi 85 metus. Net vaikai kartais serga priešlaikinio pasenimo liga, vadinama progerija, kada jie peranksti subręsta, jų oda susiraukšėja ir jie netenka plaukų.

Bet kaip iš tikrųjų senatvė veikia žmogaus kūną? Asmuo, geriausiai pasiruošęs atsakyti į šį klausimą, yra dr. Nathan W. Shock, nuo 1947 m. vado-vaujas Jungtinių Amerikos Valstijų Viešosios Sveikatos Tarnybos studijoms, nagrinėjančioms senėjimo pagrindinius vyksmus.

Per pastaruosius septynerius metus jis sekė Baltimorės miesto ligoninė 2000 ligonių senėjimo "padarinius": dauginamas jų menki seniai, kurių nuo 20 iki 30 metų senatvė serga žalojančiomis ligomis. Kiti nuo 30 iki 40 metų senatvė serga daliniu sveikatos susilpnėjimu, o apie 30 metų senatvė sveiki.

Dr. Shock naudojo visą elę pratimų patikrinti jų kūno veiksmus. Jis supo juos mankštos mašinomis, leido jiems atlikti įvairias kojų mankštas, maitino parinktu maistu ir atliko ilgus protinius bei dvasinius bandymus.

Neseniai jis paskeleb savo pastebėjimus, kaip mes senstame ir ką šuo atvėgulių galime daryti. Pagal jį, ypatingų pasikeitimų galima laukti šiais atvejais:

Plaučiai: kvėpuoti vis sunkiau. Nuo 30 iki 90 metų plaučių tūris sumažėja apie 30 procentų. Šonkaulai: vis daugiau

susitra ir sumažina kvėpavimo kiekį, dėl ko žmogui sunkiau kvėpuoti.

Inkstai. Senų asmenų inkstai taip gerai ir greitai neveikia, kaip jaunų. 80 metų inkstas gali atlikti tik pusę to darbo, kokį atlieka 30 metų inkstas.

Širdis. Sena širdis mažiau pumpuoja kraują, kaip jauna. Be to, seno asmens kūne mažiau vandens. Vandens kiekis paprastai rodo tebeveikiamųjų celių (ląstelių) skaičių. Taigi, šiek tiek teisingas pasakymas, kad seni žmonės sėdamsi džiūsta.

Nervai. Po 40 metų nervų impulso (pasikeitimas, perduodamas per nervų audinius bei raumenis ir pasireiškia kūno veikla arba trukdymu) greitis žymiai sumažėja. Nuo 30 iki 90 metų greitis sumažėja maždaug 20 procentų. Šis sumažėjimas apriboja senstancio asmens veiklą, kada reikalinga greita reakcija.

Oda ir kaulai. Senstant, oda netenka elastingumo. Fizioliginiai (būdingas sveiko kūno veiksmui), tai yra asmens geras senatvės matas. Senų asmenų kaulai linkę netekti kalcio (dažniau moterų, negu vyrų). Tuo rezultatu gali išsivystyti liga, vadinama osteoporozis. Kaulai lūžta ir žaizdoms reikia ilgesnio laiko užgyti.

Dantys. Tarp dr. Shock ligoniu pilnas dantų rinkinys labai retai pasitaikė. 60 metų amžiaus, mažiausiai, pusės ligoniu netinkami dantys.

Akys ir ausys. Kiti tyrinėtojai nustatė, kad po 50 metų, beveik kiekvienas kenčia akių pasikeitimus, kas kiludo gerai matyti. 60 metų žymiai sumažėja pajėgumas skirti spalvas.

Kai 20 metų kurtumas būna 1 nuosimčio, tai 65 metų jis padidėja iki 5.9. Po 50 metų žmonės nebegali girdėti aukšto dažnumo garsų.

Todėl senyviems asmenims sunku sekti pokalbį, kada kalba keli asmenys.

Inteligencija (protas). Dr. Shock ir kiti tyrinėtojai susėkė, kad seni asmenys, turį būdrų protą, senstant, eina įsmiltingyn, tuo tarpu kai "kvaili eina kvailyn". Zemo intelekto asmenys pamiršta žodžius ir nebegali mokytis.

Be to, Baltimorės studija nustatė, kad senėjimas tai nėra kažkas, kas staiga prasideda. Jis prasideda tada, kai nebeužgime. Nors buvo labai stropiai studijuojami, nestarata jokio įrodymo, kas būtent šį senėjimo vyksmą pradeda.

Tačiau, dr. Shock ir jo bendradarbiai surinko apščiail rodymų, ką vyrai ir moterys, prisitaikydami senėjimui, praktiškai gali daryti. Čia patieklama kai kurios dr. Shock taisyklės:

Daug valgyk baltymų (mėsos, žuvies ir kiaušinių). Maisto studijos parodė, kad seni asmenys gali pagaminti naujų audinių, jei valgo pakankamai baltymų. Kalcio trūkumai papildyti, vartok daug pieno ir sūrio. Venk angliavandeniu. Neleisk didėję svoriui.

Nėra jokio įrodymo, kad saikingas alkoholio vartojimas ir rūkymas kenktų senimui. Tikras dalykas, kad kai kurie gydytojai senyviems ligoniams prirašo mažus alkoholio kiekius.

Nors dr. Shock pratimai rodo, kad senų asmenų kūno organai nepakankamai gerai veikia, gerontologas (mokslininkas, nagrinėjęs senatvės reikškimus) tiki, kad šį trūkumą galima papildyti atsargine asmenų energija. Jis dar turi pakankamai jėgų rinkintis savo reikalus, jei priitaikys savo veiklą kūno pajėgumui. Tuo tarpu kada kai kurie kūno organai greičiau sensta negu kiti, jis gali tuo tikėtis, kad kiti organai gerai veiks, sąlyginai, jei jis nebandyt savo kūno mašina per greitai važiuoti.

Dr. Shock sako, kad svarbiausias veiksnys, sutinkant senatvę, yra asmens dvasinė laikysena.

Asmuo jau gana anksti turėtų sudaryti apibrėžtus planus, ką jis darys tada, kai bus išmestas iš tarnybos. Eilinis senyvas žmogus negalės surasti kito darbo, taip pat neturės pakankamai pinigų savo būstui pradėti.

Jis turėtų sukaupti dėmesį draugystėms sukurti, ypač jaunų žmonių tarpe ir pasiroditi dalyvaui veikloje, kuri būtų naudinga visuomenėi. Nepal-sant jo rūpestių dėl kūno ligingų, tai padės jam jaustis laimingu ir būti geros dvasinės sveikatos, jei jis dar jaunas būdamas išgys patyrimo dirbti kitų žmonių gerovei.

Daug kalbama apie tai, ką galima padaryti senimui. Laikas planuoti, ką senimas gali mums padaryti.

Kokie yra pirmieji senatvės ženklai? Kaip rodių dr. Shock patiekė penkis klausimus. Jei jus teigiamai atsakote į visus penkis klausimus, jūs senstate.

Ar jūs pamirštate įvykius, atsitikusius pastarųjų 24 val. laikotarpyje?

Ar jūs ilgiau užtrunkate, atlikdami flizinį ar protinį darbą?

Ar jūs linkę priešintis naujoms idėjomis?

Ar jūs turite mažiau siekti-nų tikslų, kaip praityje?

Ar jūs vis daugiau praleidiate laiko, galvodamas apie praity?

S. D.

Nauja mada?

NEILEIDO Į LIETUVĄ

Varsuva (LAIC) — Visuotinis saulės užtemimas birželio 30 d. siekė ir Lietuvą. Todėl grupė lenkų astronomų norėjo vykti į Lietuvą šio užtemimo stebėti. Tačiau negavo leidimo įvažiuoti. Vietoj to jiems buvo nurodyta vykti į Kaukazą ir ten šį reiškinį stebėti. Lietuvoje pagrindinė šiam stebėjimui sovietų stotis buvo įrengta Marijampolėje.

Manoma, kad viena lenkų neleidimo priežasčių buvo ta, kad Marijampolėje yra jau netoli buvusių Ryptyršių sienos ir jėma į sritį, kurioje vyksta pasirošimai karui ir sutelkta įvairių karinių dalykų.

Laiškas iš Paryžiaus

ISTORIJA LAUKIA IŠ MŪSŲ DIDELIŲ UŽDAVINIŲ ATLIKIMO

Lietuva buvo, yra ir bus, nežūrint ar mes gyvensime, ar mūsų nebebus. — Dabartinis momentas reikalauja iš mūsų nepalaužiamos energijos.

Praėjusią savaitę Paryžiuje vyko Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Europos kraštų pirmininkų suvažiavimas.

Šia proga Lietuvos ministras Prancūzijoje dr. S. A. Bačkis, sveikindamas suvažiavimą, pasakė tokią kalbą:

Būdamas šioje rinktinėje draugijoje, leidžiu sau pareikšti keletą minčių.

Pirma, noriu jus visus pasveikinti, kaip teisėtas Lietuvos atstovus šiame krašte ir palinkėti jūsu darbams pasisekimo ir ypačiai ryžtingumo bei kovingumo dvasios taip atsakovingame darbe, kurį jums tenka sunkiausiomis Lietuvai sąlygomis dirbti. Žinodamas Lietuvos ir šio krašto istorijos kilniausius tėvynės meilės ir tėvynę pasiaukojimo pavyzdžius, norėčiau ypačiai atkreipti dėmesį į tai, kad kiekvieną kebliausiu atveju, mes nepamirštume svarbiausio ir didžiausio savo darbe dalyko: Lietuva buvo, yra ir ji bus, nežūrint ar mes gyvensime, ar mūsų nebebus. Jos labui mes visi turime dirbti ir visuomet būdėti, kad nieku ir niekur Lietuvai nepakenktume, bet kad jai padėtume.

Antra, norėčiau atkreipti maļonių šio suvažiavimo dalyvių dėmesį į tai, kad šis suvažiavimas įvyksta mums draugingus ir svingingos šalies sostinėje, šalies, iš kur kilo gražiausias tautų laisvės, brolybės ir lygybės idėjos ir iš kur ne kartą Lietuva patyrė aktyvios simpatijos, gyvo supratimo bei paramos mūsų interesams. Ir šiandien ne kartą mes patiriame gilaus mūsų intereso supratimo, atjautimo bei užtarimo.

Prancūzija buvo, yra ir bus didelė, galinga Europos valstybė. Jos įtaka buvo, yra ir pasiliks didelė mūsų reikalams. Todėl ir šį suvažiavimą laikysime ženklu mūsų tautos gilaus nuosirdumo ir draugingumo jausmų pareiškimų šiam

žūrint ar mes gyvensime, ar mūsų nebebus. Jos labui mes visi turime dirbti ir visuomet būdėti, kad nieku ir niekur Lietuvai nepakenktume, bet kad jai padėtume.

Antra, norėčiau atkreipti maļonių šio suvažiavimo dalyvių dėmesį į tai, kad šis suvažiavimas įvyksta mums draugingus ir svingingos šalies sostinėje, šalies, iš kur kilo gražiausias tautų laisvės, brolybės ir lygybės idėjos ir iš kur ne kartą Lietuva patyrė aktyvios simpatijos, gyvo supratimo bei paramos mūsų interesams. Ir šiandien ne kartą mes patiriame gilaus mūsų intereso supratimo, atjautimo bei užtarimo.

Prancūzija buvo, yra ir bus didelė, galinga Europos valstybė. Jos įtaka buvo, yra ir pasiliks didelė mūsų reikalams. Todėl ir šį suvažiavimą laikysime ženklu mūsų tautos gilaus nuosirdumo ir draugingumo jausmų pareiškimų šiam

kraštui, kurio istorija, politinės tradicijos mažų ir palygintų Europos kraštų atvėgulių buvo ir yra pagrįstos laisvės ir tautų gyvenimo principais. Tos Prancūzijos politinės tradicijos tesustiprina mūsų viltis į geresnę mūsų tautos ateitį ir teduoda mums energijos nepalūžti mūsų darbe ir kovoje už Lietuvos Tautos likimą.

Trečia, šis PLB Europos kraštų atstovų suvažiavimas, man atrodo, įvyksta tokiu laisvojo pasaulio istorijos momentu, kada vyksta dideli įvykiai ir kada kyla mums lietuviams klausimas, kaip mes turime įtvarkyti lietuvių reikalus tremtyje, tinkamai suprasti gyvenamąjį momentą ir atlikti tuos uždavinius, kuriuos šis momentas ipareigoja mus įvykdyti.

Dabartinis istorijos momentas reikalauja iš mūsų nepalaužiamos energijos ir valios bei ryžtingumo visa padaryti, kad lietuvių tauta ir jos kančios būtų žinomos visam pasauliui, kad jos būtų supratos. Jis taip pat reikalauja, kad mes visa padarytume, kad lietuvių tautos dvasinis palikimas būtų išsaugotas, išlaikytas ir visų laisvųjų tautų įkainotas, kaip būtinas elementas ir veiksnys laisvojo pasaulio kultūrai, civilizacijai, laisvės ir taikos principų realizavimui.

Pagaliau, mes turime visa padaryti, kad Lietuvos valstybės egzistavimo reikalas būtų visur ir visuomet primenamas

(Nukelta 17 psl.)

BŪKITE SVEIKI

Draugui ir sau sveikatos knyga—vadovas

Kurią parasė ir jau išleido Dr. Steponas Biezis. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbiaji sveikatos išlaikymo dėsni: kaip būti sveiku ir ilgai gyventi.

Ši svarbi knyga privalo rasti kiekvienoje lietuvių šeimoje. Kalna tik 2 doleriai su pristatymu. Tuojau užsisakykite. Užsakymus siųskite knygos autoriumi:

DR. S. BIEZIS, 3241 W. 66 Place, Chicago 29, Ill. Telefonas—Republic 7-7868.

SAVINGS ACCOUNTS
CORDIALLY INVITED

LATEST QUARTERLY
INTEREST — DIVIDEND
2 1/2% Per Year
Plus Extra 1/4% Per Year

Your Deposits in This Bank Are Fully Insured
Up to \$10,000.

THE Kings County
SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Laiškai iš Chicagos

J. AISČIO LAIKAS IR ŽMONĖS

Ar galima atsiminimuose skelbti visą teisybę? - Garsiųjų prancūzų brolių Goncourt pavyzdys. - Aistis skelbia pirmuosius mūsų kartos literatūrinius atsiminimus. - Kokiomis lūpomis jis kalba? - Atvira ir įdomi knyga

"Ak kaip sunku pasakyti bent tūkstantą teisybės dalį! Šitie hypokratatai! Šita visuomenė, kuri didžiąja dalimi susidarė iš paleistuvių, pletkininkų ir liguistų kliaulių", - skundėsi prancūzas Edmond Goncourt, 1883 metais paskelbęs dalį savo dienoraščio, kuriame buvo užfiksuoti jo pažįstamų ir draugų privatus pokalbiai, ir, aišku, susilaukęs žiaurių priekaištų. Šito dienoraščio buvo dvi dalys. I viena Edmond Goncourt ir jo brolis Jules, kurių vardai ir dabar kasmet skirijama literatūros premija, išrašydavo tokias svetimas nuomones, kurios jų autorius nelabai kompromitavo, o i kita - visus "riebius" pareikšimus, kurie turėjo būti paskelbti tik 20 metų nuo paskutinio brolio mirties praėjus. Jules mirė 1870 m. Edmond 1883 m. Figaro laikraščiu pasisūlė pirmąją, "nekaltoją" dienoraščio dalį. Nors pats laikraštis Goncourtų užrašus išcenzūravo, paskelbtąjį dalis sukėlė nemažą triukšmą. Jis padidėjo vėliau tuos užrašus pradėjus leisti atskirai knygom. 1896 metais, kada buvo paskelbtas paskutinis nekalto dalies tomas, tas pats Figaro paskelbė Robert de Bonnières straipsnį:

"Monsieur Goncourt yra virtęs "teisybės šnipu". Neramu su juo kartu sėdėti prie vieno stalo. Salone, i kurį jis įžengia, nė vienas nesijaučia pakankamai saugus. Tai kūs žmonės, jį pastebėję gatvėje, skubiai prasisalina. O jis turį musės akis. Kaip musė, jisai nutūpi ir niekur nesiveržia i gilumą. Visą savo laiką dvasinį elkt, Gautier, Sainte-Beuve, Taine, Flaubert jis atvaizdavo groteskiškai ir labai nešvankiai."

"Daugiausia siuto garsusis Jėzaus biografas Ernest Renan, kuris IV tome užtikio savo pastabas, padarytas 1870 m. vo. Kiečiams apsupus Paryžiu. Teigė jis: "Monsieur Goncourt neparodė nė pėdsako inteligencijos ir moralės."

Sarkastiškai atskirto Goncourt: "Niekados nesakiau, kad Monsieur Renan didžiausis vokiečių pergale, tačiau aš pareiškiau, kad jis vokiečių rasę laiko pranašesne už prancūzų. Juk ne pasilptis, kad kokius du tris metus prieš prasidedant 1870 m. karui, didieji prancūzų mastytojai be paliovos kalbėjo apie vokiečių rūgščių kopūstų ir prūsų prinesius,

palyginus jas su kitomis pasaulio princesėmis, pranašumą". Teisybės apie savo bendra laikius išdavimas Edmondui Goncourt apkartinio paskutines gyvenimo dienas ir atėmė visus draugus, išskyrus Alphonse Daudet, apie kurį "nekaltoje" dienoraščio dalyje nebuvo nėko plikto. Daudet budėjo prie mirštančio Edmondo ir jam užspaudė akis. Tai buvo tas Daudet, mirties praėjo 50 metų - jį įpėdiniai neturi nė teisės i honorarus už knygas, nei teisės ginti jo garbę.

Štai kokių komplikacijų sukėlė memuarinė literatūra. Teisybę skelbti kartais yra ne tik neatsargu, bet ir neestetiška bei nemoralu. Bet kam reikalingi atsiminimai, jei ne teisybei konstatuoti?

Nė vienos knygos nelaukiau taip nekantriai, kaip J. Aisčio atsiminimų apie laiką ir žmones. Ne dėl to, kad mano žurnalistinis "hobby" būtinai reikalaujau sensacijų. Iš Aisčio jų nestikėčiau. Iš jo laukiau ko kito. Iš jo laukiau daugiau ar mažiau giesnio pjūvio per Nepriklausomos Lietuvos elitą. Juk Aistis, gali sakyti, buvo pavyzdinis tos epochos produktas. Jis baigė jau Lietuvos gimnaziją. Sekė studijas Kauno universitete ir pagaliau šilias (valdžios išsomiis) Prancūzijoje. Jis yra vienas garsiausių mūsų poetų, parašęs keletą knygų, gavęs keletą premijų, atšventęs 25 m. savo literatūrinio darbo sukaktį. Štai koks žmogus pasirodo su savo atsiminimais! Ar negalima tikėtis, kad jis naujoje švietose parodys visą eilę mūsų kultūrininkų, ryškiau nušvies mūsų, užaugusių Nepriklausomoje Lietuvoje epochą?

"Kai pamenu apie laiką" - kalba su mumis visais J. Aistis savo knygos pradžioje, - "man galia jo, ir galia ne deitai, kad jisai nebegrįž, bet kad aš jojo, rodos, nemačiau. Kai prisimenu žmones - jų daugiau jau nėra - jaučiuosi kaltas, kad nemokėjau jų tinkamai pažinti ir įvertinti..."

Tai savo ir mūsų kartos "kaltei" atpirkti Aistis prieš mūsų akis vėl prikelia trumpesniai ar įgesniai eilę mūsų "kultūros inžinierių". Žmogui, kuris, kad ir iš tolo, sekė mūsų kultūrinio, o ypač, literatūrinio gyvenimo, Aisčio knyga yra didelė dovana. Ar ji patenkina ir visus lūkesčius? Atvirai kalbant - ne. Visų pirma Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo nesutalpinti i 250 psl. knygutę. Antra, pats Aistis, baigdamas skyrelį apie Jurgį Savickį, teisinasi: "Rašau apie laiką ir žmones: ne visą laiką ir ne visus žmones, bet tik tuos, kuriuos sutikau ir pamėgau, tik tuos, kuriuos gerbiau ir mylėjau."

Turbūt pats nelabai su gundė Aistį po tokių žodžių pradėti naują skyrį apie Girą ir Girienę. Jų abeju, atrodo, autorius negerbia ir nemylėjo. Apie Girą jis jau kalba beveik a la Goncourt: "...Savarvietėje Girą žaidė su savo širdies dama (pieno-

centrine panike) kroketa. Sportininkas jis buvo prastas, nors žaisdavo gana azartiškai. Ir kad jau užsimos, kad jau srėbės plaktuku i kroketo rutulį, bet, kaip ir tektų iš jojo laukti, - nepataikė, tik iškašė žvyrą ir juo apibėrė savo partnerę. Na ir, žinoma, nusikvatojo savo ludogirišku juoku, ir besikvatojant imk tu man ir įskrisk jo dirbtiniams dantims. Gira visu uverumu sokio, griebė dantis i su žvyrą juos susigrūdęs burnon, dar bandė šypotis, bet jo damos juokas visai neėmė... staiga pajuto migreną ar kurį kitą galą... Dienos redaktorius labai atidžiai skaitė laikraštį, bet ne tiek jis jį skaitė, kiek pirštu prasidūręs skylę, sekė tą aristokratišką žaidimą."

Apie "gerbiamus ir mylimus" Aistis tokių istorijėlių nepasakoja, nors, kas žino, ar jų nebuvo? Ne visi nori ir gali būti "teisybės šnipais". Ir ne visiems reikia.

Aisčio knygoje yra 8 skyriai: Papilio aras (K. Binkis), Antanas (Miškinis), Adonis (Br. Juodeitis), Tumas, Jurgis Savickis, Gėros, Poesis et veritas, Knygos - mieliosios draugės. Paskutinieji du skyriai yra skirti autoriaus pažitrom išsakyti, tačiau jis yra beveik svarbiausias veikėjas ir kituose, o aprašomi žmonės (išskyrus J. Savickį) irgi nepasitenkina vien jiems skirtu skyriumi, maišosi ir kituose. Per juos pereina ir visa eilė daugiau ar mažiau žinomų asmenų. Bet ta "nešvankia" nė kiek nekliudė.

Kalbėdamas apie savo Intymias giesmes, autorius tarp kitko sako: "Su tuo rinkiniu išėjau drašiai, nes man dingėjo si, kad štai kalbu jau ne lietuviškai, bet žmogaus lūpomis ir žodžiais: jo laimė ir nelaimė, viltis ir nusiminimus statydamas - augščiau tada taip rektų dalykų." Kokiomis lūpomis Aistis kalba šioje knygoje? Girėjų jį kalbant kartais žmogaus, kartais lietuvi lūpomis, o retkarčiais man pasigirsta ir Aidų bendradarbio gaidos..."

"Mane visada, ir nuo pat kūdikystės slėgė skurdas. Jis mane sekiojo ir akyse stovėjo kaip lidnos pasakos apskurusi Juozapota. Ir ne vien mano, bet ir bendras istorija nusidriekęs mūsų medžiaginis ir dvasinis skurdas, lyg iš traunkinio lango matomos įdribusiais stogais ir apnuogusiais grebėtais lūšnos, lyg panuovaliose atkėrusiomis apatinėmis lūpomis iki vidurvasario neįsisėję ir liūdniei užmirę stati arklūkai, lyg be minties ir turinio papurę šviesuolių veidai... Tasai mūsų skurdas bausis, tragiškas ir nuogas. Ispanų skurdas išsidus, o prancūzai sako "C'est pitoresque!" Mūsųsis desperatiškas ir ligi žemės nulinkęs, - 119 psl. atvirai guodžiasi Aistis. Tokia jo nuotaika turbūt reikia išsiskirti ir staigmena knygos gale. Ten jis staiga puola ant kelių ir galva paliečia kelio duktės prieš prelatą Jūrą, 1951 m. išleidus vieną jo eilėraščių rinkinį: "Ne tokio rašto rėmai dera aptarti mecenatų rolę kultūrai ir menams. Tiek teigalima pastebėti, kad didieji kultūros paklėimo laikotarpiai vadinami meno giobėjų vardais: Periklio amžius, Augusto amžius ir t.t." Iš mano pusės, Aistis 1951 metus galėtų vadinti prelatu Juro metais, bet toks "bizantiškas", kad ir savomecenato, pagerbimas, yar.

Vaidas iš Nepriklausomos Lietuvos lauku.

KĄ PULKININKAS BURLECKIS PASAKOJO APIE LIETUVIŲ KOVAS SU BOLŠEVIKAIS

Atbėgęs i Vakarus NKVD pulkininkas pasakojo, kad 1944 metais Lietuvos partizanai turėję mimosvaidžių, armotų ir net lėktuvų.

G. S. Burleckis (alias Viktorov) yra arti 40 metų amžiaus, pauralės kazoko batsjuvio sunus, vedęs. Jis baigė zootechnikų mokyklą ir nuo 36 metų yra komsomolo narys. 1938 m. baigė NKVD karininkų akademią leitenanto laipsniu. I komunistų partijos narius "pakeltas 1943 m. ir apdovanotas 6 sovietų ordinais. Jis buvo paskirtas i MVD - NKVD kariuomenę (voisk) ir tokiu būdu nėra vadinamasis operatyvinis MVDistas, kaip garsusis kpt. Chochlovas, Tarp sovietinio saugumo, kariuomenės ir eilinių saugumiečių panašus skirtumas, koks kad buvo tarp SS ginklo dalinių (karinių) ir paprastųjų SSininkų (ėjusių policijos funkcijas). Jis sakosi, kad jo profesija esanti karininko ir kad yra dalyvavęs "didžiajame tėvynės kare".

Jau 1943 metais, vos atkariavus kai kuriuos vokiečių kariuomenės okupuotus Tarybų Sąjungos plotus, MVD daliniai pasiūniami tenai "manevrų". Taip 1943 m. lapkričio mėn. MVD daliniai likviduoja ir sugaudo karaučių autonomines srities gyventojus, kurie išvežami i sovietinę Aziją. Toliau eina 1943 m. gruodžio mėn. kalmukų autonominės respublikos likvidavimas. 1944 m. vasario 23 d., raudonosios armijos šventės diena, iki vieno išvežami čekėnų - ingušų respublikos gyventojai - su komunistų partijos nariais priešakyje. Po jų eina Krymo totorių išvežimas Liudininkas pasakoja, kad kalmukų išvežimuose rusai buvo tiesiog priblokšti ir vos nemetė ginklų iš baimės. Kalmukai, masėmis suvaryti su

vaikais kaip gyvuliai, neistare nė vieno žodžio. "Tai buvo re. akcija žmonių, kurie už mus buvo visa galva aukštesni savo žmoniškumu ir prakinumu. Aš tada susigėdau savo rusškos kilmės", pareiškė pulkininkas. Šiems deportacijų veiksmams vadovavo tuometinis vidaus reikalų viceministris lietuvitams gerai pažįstamas Serovas, kuris šiuo metu eina atkurtosios MGB viršdu nėra vadinamasis operatyvinis MVDistas, kaip garsusis kpt. Chochlovas, Tarp sovietinio saugumo, kariuomenės ir eilinių saugumiečių panašus skirtumas, koks kad buvo tarp SS ginklo dalinių (karinių) ir paprastųjų SSininkų (ėjusių policijos funkcijas). Jis sakosi, kad jo profesija esanti karininko ir kad yra dalyvavęs "didžiajame tėvynės kare".

Liudininkas sakosi per šias operacijas išitikinęs, kad būti MVD kariuomenės karininku reikią būti skerdiku. Tada pasirūpino, kad būtų perkeltas i pasieniečių dalinius. 1944 m. jis iškeliamas Lietuvos.

Visus tuos, kurie jų režimui priešinasų su ginklu rankoje, bolševikai vadina banditais. Kabėdamas apie Lietuvos banditus, pulk. Burleckis pakarto. tinaj pabrėžė, kad tai ne banditai, o patriotai, narsūs kariai, kurių bolševikai niekad nėra ginklu ir kovoje nugalėję. Prieš jam atvykstant Lietuvos ten jau ejo valymai. Vadinasi, Lietuvos "išlaisvini. mas" žmonėms atnešė egzekucijas, deportacijas, tardymus, sovietinę arroganciją, vienkiemiu ir istisų kaimų deginimą. 1944 - 1945 metų valymuose, liudininko žiniomis, dalyvavo šie daliniai: 1. Maskvos šaulių divizija ypatingiems reikalams, dvi divizijos operatyvinių dalinių ypatingiems reikalams (štabas Vilniuje su viršdukinu gen. Vetrova 23, 24, 24, 85, 97 "pagrindininkų" specdaliniai (rinktinės), gausybė milicijos, "liaudies grynėjų" (stribų), partinis aktyvas ir reguliariosios raud. armijos daliniai, jų tarpe - specialūs baudžiamųjų ekspedicijų vienetai.

Visas kraštas buvo padalintas i operatyvinius sektorius, is kurių liudininkas atsimena Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Tarku, Panevėžio, Tauragės ir Jurbarko apygardas. Klekve. nai apygardai buvo skiriamas "mačalnikas" - politinis igaliotinis - su MVD pareigūnais, atsistais is Maskvos, ir operatyvinio sektoriaus atstovai - kariškiai. Tokių B. atsimena gen. Vetrova, gen. Blckovskij (Tarybų Sąjungos "didvyri"), pulk. Mekviedjeva, 95-tos pasieniečių rinktinės vadova, pulk. Skorodumova ir kitus. Tuo pat laiku prie Lietuvos komunistų partijos centro komiteto atidaromas specialus org'uras, kuriam vadovauja is Maskvos atkeltas visasasjunginės kompartijos ck narys Suslovas. Šis pareigūnas, nors formaliaj žemesnio laipsnio už Lietuvos kom. partijos galvas, vadovauja visai skėčiai ir yra atsakingas už jos eigą. Tasai orgbiuras atsakingas tik Maskvai, o jo uždavinys - įtvirtinti tarybinę valdžią Tarybų Lietuvos teritorijoje. Jis koordinuoja ir teikia visą vietinį valstybinį ir partinį aparatą

vienam tikslui - sužlugdyti pasipriešinimui, likviduoti patriotinei lietuvių tautos rezistencijai. Kariniam sektoriui vadovauja vidaus reikalų komisaras gen. Bartašūnas. Jo štabas sudarytas is visasajunginių NKVDistų.

Kovą prieš partizanus koncentruojamos didelės NKVD pajėgos. Partizanai gerai ginkluoti, jų esama visur ir niekur. Ginkluoti tiek vokiškais, tiek rusiškais ginklais, kaj kur miunosvaidžiais, artilerijos pabūklais, o vietomis net ir lėktuvais. Prienų - Rūdos girių kvartalai mėnesiais dieną nak. tų šukuojami. Be rezultatų. Pagauti partizantai patys žudosi, nepavyksta tarpe jų įkilti agentų, tardomų neišduoda pasieniečių dalinius. 1944 m. jis iškeliamas Lietuvos.

Tuo pat metu 1944 m. rugsėjo mėn. Panevėžyje šaukiamas operatyvinių igaliojinių slap. tas pasitarimas. I jį atvyksta ir pats Burleckis. Jame dalyvauja LKP ck sekretorius A. Sniečkus, gen. Bartašūnas, operatyvinių apygardų igaliojinių, vienetų vadai ir pavaduotojai politiniams ir propagandos reikalams bei vietinių NKVD teritorinių vienetų pareigūnai. Pasitarimui vadovauja tuometinis vidaus reikalų komisaro Berijos pavaduotojas Krugovas (dabartinis vidaus reikalų ministris) su specialiais Berijos ir Stalino igaliojimais. Jis pirmiausia duoda padėties apvaizgą, išpeikia Sniečkų ir Bartašūną, kuriems išreiškia asmeniškai draugo Stalino ir politbiuro nepasitenkinimą operacijų eigą. Jis įsako is žodžių pereiti i veiksmus. Reikia atimti is banditų, bazę, kurią jie remiasi: tai - šeimos nariai, buožės, inteligental, giminės. Jis įsako šią visą bazę išdeportuoti. Isakio sustiprinti agentų veikimą panaudojant provokatorius. Pinigas, esa, roles nevaidina. Visomis priemonėmis reikia naudotis: papirkimu, žudymu, patriotiniams jausmais, tardant esančios leistinos visos priemonės. Esa, tačiau viena sąlyga: reikia būtinai išpausiti teisybę. Tuo pat metu reikia laukti naujų karinių operacijų išdavos. Naujai bus valomi miškai, laukai, ir gyvenamosios vietos. Čia reikia naikinti partizanų gyvąją jėgą. Kas valymu metu bėga, traukiasi - šaudyti be tardymo, jeigu pabėga kas nors - partizanas ar ne - i kokią nors gyvenamąją vietą - ją sunaikinti.

(Nukelta i 6 psl.)

VINCAS KRĖVĖ IR LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS LIKVIDACIJA

Rašytojo Vinco Krėvės asmenyje netekome ne tik didžiausio tautos sąmonės žadinotojo, bet ir didelio kovotojo už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, ko miano supratimu ligšioliniuose apie velionį prisimjimuose kaip tik trūksta. Iš dabartinių vertinimų susidaro įspūdis lyg mūsų didysis rašytojas politinei buvęs naivus, "nekilęs is Paleckio pakalikų tarpo" ir panašiai.

Mano įsitikinimu, būvę priešinai. Vincas Krėvė, mūsų tautai kritišku ir lemtamu metu dėl nepriklausomybės kovojo labai ryžtingai ir atkakliai. Kaip Lietuvos valstybės vyras, jis darė ir aukojosi daugiau, negu kuris kitas lietuvis patriotas būtų drįsęs tose sąlygose daryti.

Tiesa, apie šią savo veidą velionis, išskyrus pasikalbėjimus Maskvoje, nekalbėjo ir jautėsi nusivijęs.

Esu nuomonės, kad dar nėmaže sahytu lo laikotarpio kovų eiga skelbti, tačiau tikiuos neprasilenkęs su velionio valia viešai paskelbdamas, kad buvęs ministeris pirmininkas Vincas Krėvė-Mickevičius Lietuvos šaulių. Sąjunga likviduoti įstatymo neparisrė ir, po ministerių tarybos posėdžio (šeštadienį), kuriame buvo pareikalauta tujau šaulių Sąjungą likviduoti ir likvidaciją 12 valandą paskelbti per Kauno radiją, ministrų kabinetą apleidė, nors ten turėjo laukti ir kalbamąjį įstatymą pasirašyti. Gi už šio įstatymo laiku nepaskelbimą buvo pagrasinta galvomis.

L. Šaulių Sąjungai likviduoti įstatymo originalas buvo be V. Krėvės parašo paskeibtas ir be jo parašo, Lietuva įjungus i Sovietų Tarybų Sąjungą, perduotas i Archyvą.

A. Šova

Turbūt pats nelabai su gundė Aistį po tokių žodžių pradėti naują skyrį apie Girą ir Girienę. Jų abeju, atrodo, autorius negerbia ir nemylėjo. Apie Girą jis jau kalba beveik a la Goncourt: "...Savarvietėje Girą žaidė su savo širdies dama (pieno-

su savo širdies dama (pieno-

PRANCŪZIJA KIŠASI Į KARĄ

Prancūzų sentimentai amerikiečiams s. — Beaumarchais vaidmuo. — Franklinas Paryžiuje. — La Fayette į Ameriką. — Prancūzija kišasi į karą 1778.

Buvo viena stambi Europos valstybė, kuri atidžiai sekė anglų kolonijose vykstantį sukilimą ir kuriai Burgoyne kaptuliacija darė didelį įspūdį — tai Prancūzija.

Ji jautėsi pažeminta Paryžiaus taikos sutartimi. Anglija išrašė vieną punktą, kurio išdidį tauta negalėjo užmiršti, būtent, išgriauti Dunkerque uostą, ir kad šitame mieste sėdėjo anglų komisarasai. Prancūzijos politikos vyrai troško ne karinio atpildo, bet Anglijos susilpnimo. Bet šis jausmas buvo stipresnis tarp ministrų ir kareivių, negu karališkuose rūmuose. Visi prancūzų intelektualai buvo angliomanai. Voltaire ir Montesquieu buvo paskleidę anglišką idėjas. Proto žmonės vyko į Londoną, kad ten gautų protautojų diplomą. Shakespeare buvo madoje. Jei du kraštai buvo susitaikę, tai jų vyriausybės vedė machiavelišką politiką.

Bet reikalas vertė tai užmiršti. Washingtono armijai trūko rūbų ir ginklų, nebuvo iš ko mokėti kareiviams algas.

Beaumarchais pristatė ginklų, su kuriais buvo galima apginkluoti 25,000 kareivių.

Po nepriklausomybės paskelbimo, kongresas oficialiai atstovais į Paryžių paskyrė Frankliną, Jeffersoną ir Deane. Jefferson atsisakė ir buvo pakeistas Arthur Lee. Franklinas, kuris buvo labai gerai pažįstamas prancūzams, sutiko atlikti misiją, sakydamas: „Aš esu senas ir niekam netinku. Aš esu kaip medžiagos gabalas ir galite mane karpyti, kaip norite.“ Jam buvo pavesta paruošti prekybos sutartį, gauti paskolą ir sudaryti sąjungą.

Jam sekėsi dėl didelio prestižo, nes jis Paryžiuje buvo visų mylimas. Mokslo akademija jį išsirinko nariu. Jis susitiko Voltaire ir abu garsūs seniai pasibūciami prieš džiugaujančią minią. Veltui Anglijos ambasadorius stengėsi sudaryti įspūdį, kad Franklinas nepopuliarus Amerikoje. Tiek mieste, tiek karališkuose rūmuose, visur jis buvo „Didsys Franklinas“.

Daug kas pradėjo jį pamėgdžioti. Kartą jis, eidamas į priėmimą, užmiršo peruką ir įsitikinė, kad tai padarė didelį įspūdį dyariškams. Jis jo daugiau nebedėvėjo. Jaunimas domėjosi Amerika ir naujom idėjom, apie kurias kalbėjo su dideliu entuziazmu ir daugelis prancūzų norėjo eiti savanoriais į amerikiečių armiją. Visus traukė į Ameriką garbin-gas tikslas kovoti už laisvę, laukinę gamtą ir progos išsikelti. Pradžioje priminė visus, kurie tik pareiškėdavo norą, bet 1776 metais tiek jų buvo jau prisirašę, kad reikėjo daryti atranką.

Bet daug jaunų karininkų, kurie galvojo esą cezariai, atvykę į Ameriką nusivildavo. Amerikiečiai nenorėjo būti komanduojami europiečių, kurie nekaltai jų kalbė, bet geresnę ji kartai būdavo mėlai primami.

Taip buvo ir su jaunuoju markizu La Fayette. Jis teturėjo 19 metų ir priklausė kilmingai šeimai. Vienai iš gimimo, kietai iš jungtinių ryšių, vedamas 16 metų amžiaus Marie-Francoise de Noailles, kunigaikštė'o Ajen dukterį. Jis drauge su jaunuoju grafu Broghe nutarė vykti į Ameriką.

Tokios aukštos kilmės savanorių dar nebuvo, bet kai karališkieji rūmai apie tai sužinojo, išsigando. Buvo norėta išlaikyti neutralumą, o tokiu būdu dviejų kilmingų jaunikių išvykimas buvo neleistinas dalykas.

La Fayette su kitais karininkais slapta per Ispaniją laivų išvyko į Ameriką, palikęs savo nėsčiai žmonai laiškelį: „Aš tikiuos, kad dėl meilės man, tu tapsi gera amerikiete“.

Po 54 dienų kelionės, jis išlipo 1777 m. birželio mėn. pietinėje Carolinoje, Georgetown. Iš ten jis nuvyko į Philadelphią ir gatvėje su savo draugais laukė prie Independence Hall. Kongresas jį šaltai priėmė, palaikydamas avantūristu. Buvo atsakyta: „Mes nieko neprasėme“.

Tai nebuvo paskatinimas prancūzų karininkams ir daugelis jų nutarė grįžti į Prancūziją. Bet La Fayette parašė kongresui laišką: „Po pasiaukojimo šiam reikalui, manau, turiu teisę reikalauti dviejų malonių: tarnaui be algos, padengiant išlaidas iš savo kišenės ir tarnauti, kaip savanoris, paprastu kareiviu.“

Laiško — tonas buvo išdidus. Tačiau Kongresas jau buvo gavęs iš Franklino laišką, kuriame jis patarė šį jaunikaitį tinkamai priimti, nes jo įtaka galės būti naudinga Amerikai.

Netrukus markizas La Fayette buvo paskirtas Amerikos armijos generolu majoru.

Jis prisijungė prie Washingtono tuo momentu, kai Howe žygiavo į Philadelphia, dalyvavo Brandywine kovoje ir buvo sužeistas. Washingtonas tuojau pamilo šį prancūzų jaunikaitį. Jiems buvo lemta bendrai dirbti. Abu buvo gerų manierių, kuklių ir turėjo garbės jausmą.

(Nukeista į 8 psl.)

Anglijos princesė Margareta vėliausiu laiku labai plačiai keliauja. Ji buvo nuvykusi į Vakarų Vokietijos sostinę Bonną, kur ją vokiečių vyriausybė labai iškilmingai priėmė.

IŠ BOGOTOS LIETUVIŲ GYVENIMO

Bogotos Liet. Bendruomenės Apyl. Vald. sudaro šie asmenys: Vald. pirm. Juozas Penčyla, vicepirm. Juozas Zimblys, ūkio reikalų vadovė K. Vismantienė, kasininkas L. Urbonas, sekretorius S. Vismanta.

Ištelgus Lietuvii Namus Bogotos mieste, visas lietuviškas kultūrinis gyvenimas nepaprastai pagyvėjo. Čia nuolat veikia lietuviška mokykla, kuriame 18 vaikų, biblioteka, skaitykla. Čia rengiami mūsų tautiniai minėjimai, paskaitos, pasilinksminimai ir t. t. Taip pat čia, savo laiku, visi susirinkdavo gegužinėms pamaldoms, dalyvaudant bendrakapeliui kun. Vac. Vaičiūnui ir kun. E. Dominauskui.

Birželio mėn. žiauriųjų įvykių Lietuvoje 1941 m. Minėji.

J. Penčyla

LIETUVIAI PAKVIESTI, DALYVAUTI PASAULINIAME SPAUDOS KONGRESE

Brazilijoje šiemet iškilmingai minama Sao Paulo miesto, svarbiausio jos ūkinio ir pramoninio centro, 400 metų įkūrimo sukaktis. Ta pačia proga Paulistų Spaudos Sąjunga yra nutarusi suruošti Sao Paulo mieste I-ji Pasaulinį Spaudos Kongresą, į kurį per Lietuvos Konsulą Sao Paulo mieste A. Polikaitį yra pakviesta ir VT Informacijos Taryba drauge su lietuvių žurnalistų ir spaudos organizacijomis, veikiančiomis užsienyje. Į kongresą kviečiami visų pasaulio valstybių žurnalistų ir spaudos organizacijų atstovai, iš kiekvieno krašto — po tris. Kongresas šaukiamas š. m. lapkričio 6—13 dienomis. Į jį nuvykusiems atstovams 10 dienų, įskaitant ir ekskursijas, bus teikiamas nemokamas išlaikymas (butas ir valgis), tik už kelionę reikės atsilyginti patiems, bet ir čia tikimasi gauti nuolaidų. Kvietime, pasirašytame Paulistų Spaudos Sąjungos pirmininko Arsenio Tavolieri, nurodytos sąlygos, kokiomis minimieji atstovai gali būti pasiūti ir kokiomis jie kongrese naudosis teisėmis bei privilegijomis.

Kongrese numatytos svarstyti šios problemos: 1. spaudos laisvė (įstatymėlybė, kontrolė, teisė informuoti), 2. informacinė etika, 3. informaciniams paskleidimams ir jų technika, taip pat profesiniai žurnalizmo reikalai — profesinės etikos principai, atlyginimas, darbo sąlygos, globa, profesinės žurnalistų organizacijos, jų bendradarbiavimas etc.

Tarp bendrųjų problemų numatoma pasisakyti dėl žurnalizmo darbo tikslų, spaudos, radijo ir televizijos „santykių“ ir kita. Be bendrųjų posėdžių, numatyta visa eilė įvairių komisijų specialių posėdžių.

Kongreso ruošėjas — Sao Paulo Spaudos Sąjunga, kuri

sudaro tiek žurnalistai, tiek laikraščių leidėjai. Tarkininkauti kai kurias komisijas ir paruošiamųjų darbų atlikti yra pakviestas taip pat vienas iš lietuvių ryšiu, kun. P. Ragaižinskas, kuris paprašytas tarpininkauti tarp kongreso komiteto ir lietuvių žurnalistų. Kongreso komitetas paprašė parašyti taip pat Lietuvos periodinės spaudos istoriją, kurią nori įdėti į ta proga ruošiamą spaudos kongresui paminėti leidinį. Leidinį įdėti straipsniai bus portugalų, ispanų ir anglų kalbomis.

Sao Paulo sukakčiai atžymėti iškilmės pradedamos netrukus. Tautų Paviljone šalia kitų dalyvauja ir lietuviai su savo paroda, tuo būdu kuo garsinami prisidedami prie garbinimo Lietuvos vardo.

Paroda S. Paoly bus atidaryta rugpjūčio 21 d. Lietuvai vieta Tautų rūmuose išrupinta kons. A. Polišaigio ir S. Paolo Lietuvių Tarybos atstovo kun. P. Ragaižinsko pastangomis. Lietuviai gautosiomis patalpomis solidarai pasidalino su estais ir latviais. Lietuvos parodai ruošti komitetas su visomis savo sekcijomis smarkiai išplėtė veiklą, išjudindami visą lietuvių koloniją. Projektuojama išleisti ir atskira brošiūra. Parodai tinkamai paruošti gauta aukų, tarp jų 10,000 Cr. iš Brazilijos ministerio dr. Horacio Lafer, kuris yra kilęs iš Lietuvos. Ryšiumi su šia sukaktimi Lietuva buvo pakviesta dalyvauti ir visoj eilėj kitų kongresų, būtent — per maršalą dr. Emmanuel Marques Porto pirmajame Brazilijos karinės medicinos kongrese, rugpjūčio 8—16 d. ruošiamame pirmajame tarptautiniame socialinės teisės kongrese, lapkričio 5—15 d. tarptautinėje filatelijoje parodoje, kur kons. A. Polišaigis yra pakviestas nariu į garbės komisiją ir kur paprašyta įstatyti taip pat Lietuvos pašto ženklus.

TREMTINIO DIENORAŠTIS

PR. STIRBYS

(Tęsinys)

— Negi jų čia ir lauksime? Seiminkai aiškiai pasakė, kad ligiau kaip vieną naktį negalėsime pasilikti, priešingai, sakio, pakviessime policiją.

— Kas jų lauks! — pikta! numojo ranka Užupis. — Užsimanė ponaičiai pasivažinėti, tegu ir važinėjasi, o kai ne, mokėdami vokiškai įkilius kur, kitam kartui bus protingesni.

— Iš tiesų neprotinąjį pasielgė! — pritariu ir aš. — Važiuoti toliau visvien turėsime, nes nežinome kiek ir laukti jų tekту. Stengimės važiuoti pamažu, nesukbedami ir be abejojų ryt ar poryt jie mus pasivys.

Susirūpinę dairėmės į plentą, kuriuo Karaliaučiaus link traukė vilkstinės pabėgėlių ir tarpusavy tarėmės kas šiuo atveju daryti. Visgi visi sutiko, jog važiuosime toliau, o pakeiči Salutę su Stasiu mus tikrai pasivys...

Išvažiuovome. Keliai — vienas malonumas: cementuoti, asfaltuoti, kad aršiamas nėra net kas traukti. Pakelias mūrinių sodybos, raudonuoja čerpių stogai, o miesteliuose jau iš tolo stebėjasi aukštyn gotikos bažnyčių bonios. Nuo laukų derlius nuvalytas, dūzgia kullamosios mašinos, visur jautiamas dosnusis ruduo.

Prie Zinten laukiame grįžtančių su karvėm. Mikas buvo išvažiavęs dviračiu jų įleškoti, bet vakarop grįžo niekur neradęs. Apsinakvojome prie Karaliaučiaus viename fotvanke.

... 17 d.

„Karvedžių“ įleškoti išvažiavome abu su Miku, bet visą pusdienį pravažinėję niekur

nesuradome. Nakvojome pas Klausiten kaimo senjūną, maždaug 6 km nuo Zinten. Visą laiką važiuojame labai pamažu, vis tikėdamiesi, kad jie dar pasivys. Be to, nebėra ir ypatingo reikalo skubėti, nes kaip girdėti, frontas jau sienkas pamažu ir bent šiuo metu nebėsa pavojaus būti atkirstiems Danzigo kryptimi.

Nakties metu staiga už kaimo pasigirdo šūviai ir užgrojo kulkosvaizdai. Iš kaimo emė atsisaudyti. Mes sugrįžome daržinėje ant grindų ir nieko nesuprasdami laukėme kas bus toliau.

— Gal partizanai? — Desantais ar banditai puola kaimą? — spėjojome.

Laikė pasigirdo skubūs žingsniai ir durų varstymas, mūsų trugastavimai dar labiau pasitvirtino. Jaučiame, kad kažkas negerai. Bet nedrįstame išėiti laukan, nedrįstame net galvos nuo kiuno grendymo pakelti. Kam nors netvėria brakstelėjus, visi ima drausti, kad tylėtu, nekeltų triukšmo. Tamsu, kad nors prštū akin durk.

Šūviai pamažu emė retėti ir tilti, pagaliau visai apstojo. Neįtikėtai tylu, bet mes visvien dar negalvojame iilti ant šiaudų, iš kur, nubudę nuo šūvių, turėjome žemyn nusiristi. Netikėtai pasigirdo daina. Taip, kažkas dainavo! Grįžo iš elilinių pratimų kaimo stovis kariuomenės dalinys. Ryta patyrėme ir šartino vaikštinėjimo prieštasi: apsiaversiavo geriausia senjūno karvė. O mums visa tai atrodė, kad jau boševikai.

Paskambinau Laukaičių paštelaitui dėl Salutės ir Stasio. Pasirodo, kad jie tikrai buvę ir, paėmę vieną karvę, išėję atgal. Kaip juos dabar surasti? Jie tikriausiai bus apsilienkę ir pasukę kitais keliais, kurių čia tiek daug, kad dažnai prie kryžkelės sustoję turime gerokai pasvatyti iki nusprendžiame kuriuo važiuoti.

... 19 d.

Sustojome netoli Helligengeil. Nors nakvojome ir daržinėje, bet užtat gavome vakariene ir pusryčius, šeiminkai iš pat ryto emė teirautis, kada manome išvažiuoti... Matyt, bijojosi, kad netektų dar vieną parą maitinti!

... 20 d.

Su nakvyne turėjome bėdos. Iki suradome kas prilmtų, teko pravažiuoti apie 10 km ir visur jau radome ne tik pilnas daržines, bet ir tvartus, kiemus bei pamiškes. Neretai ir patys ūkininkai visokiais būdais atsikabinėjo. Išrasdavo įvairiausių priežasčių, neaiškių ir abejotinų kilčių. Kas idomiausia, kaip patyrėme vėliau, kad vietos gyventojų dauguma esą... katalikai. Sunkmu sudaro ir tai, jog dar vis važiuojame be kolonų, o pavienijū yra daug sunkiau susirasti nakvyne, negu per kolonų — vilkstinių vadovus ir kamų senjūnus.

21 d.

Pervaziavome Elbingą. Miestas gražus ir moderniškas, nuo bombų visai nenukentėjęs. Vos nepatekome į „treka“, kuris važiuo Danzigo link. Pačiu

paskutiniu momentu apie tai sužinoję, pasukome link Marienburgo.

Sutikau pažįstamų nuo Kruopio. Jie nuvažiuo su kolona Danzigo kryptimi. Teko patirtį ir apie Salutę su Stasiu, kurie tą karvę dar tebesvedė ir vis negalį mūsų prisivyti.

Sustojome nakvynei apie 4 km už Elbingo, bet jų praelinant visvien nesulaukėme. Su signijome dėl tikslios datos. Šeštadienis ar sekmadienis? Gimčią išsprendė nakvynės šeiminkas autoritetingai paaiškindamas, kad „sekmadienis, šeštadienio šalininkai nenorėjo tikėti ir skaičiavo pirštais, norėdami įrodyti savo „teisybę“, tuo labiau, kad laukuose visu tempu vyko rudens darbai. Mat, Adolfas įvedė totalizmo kultą, ir visa tauta privado aukotis nežūrint sekmadienių.

... 22 d.

Dar toje pačioje vietoje laukiame ateinant su karve. Po pietų išvažiuovome toliau ir sustojome Neuhofo kaime, vadiškame dvare, Apsirgo Kristina. Nuosirdi ponai, dvaro seiminkė, parūpino malkų pasikurti oranžerijai, kuri mums atstojo kambari, nes kiti dvarūmū esą užimti karuomenės. Dvaro inspektoriaus, kažkoks karys, iš viso buvo priešingas mūsų priėmimui. Dėka šios ponios, kurį matyt turėjo sprendžiamą balsą, buvome priimti. Kristinai parūpino vaisių, pieno ir vaisių. Sekančią dieną taip pat leido pailsėti ir susitvarkyti.

Išvažiuojant nuosirdi ponai net palydėjo iki plento ir atsiveikindama visiems spaudė rankas, linkėdama laimingos

Pasirengusi skristi...

kelionės ir... grįžti į savo tėviskes. Mačiau kaip jos akyse žibėjo ašaros sakant „Aufwie dersehen“ ir virpėjo balsas... Šitokį nuosirdumą patyrėme pirmą kartą ir tai mums padarė gilaus įspūdiu.

... 24 d.

Pasiekėme istorinį Marianburgą. Miestas apsuptytas kryžiuočių laikų mūro sienom, apstatytas bokštais bei paminklais. Raudoni mūrai dvelkia praeitimi ir senove. Spūkam link Diršau, bet pastekus priemiesčius prisistato žandaras ir gražina atgal.

— Halt! Das geht nicht's mehr! — aiškina jis mums. — Ten jau pilna, o be to vėlu. Važiukite kiton pusėn miesto, gausite nakvynę ir vakariene.

Pasilymas neblogas, tačiau paaiškėjo, jog nakvynės vieta jau pravažiuota, o atgal grįžti nebenerojome. Prisistatė vienas jaunuolis mus palydėti.

(Bus daugiau)

5 psl.

KAIP SPREŠTI APIE ŽMONES

Garsus Chicagos apgavikas "Yellow Kid" Weil kartą žurnalo straipsnyje įrašė, kaip jam sekėsi apgaudinėti biznierių. Pirmiausia, jis tinkamai išpuošdavo savo įstaigą, tada, pagal jo vaidinamą rolę, atitinkamai apsišildydavo. Kada jis pardavdavo netikras akcijas (oil stocks), tada apsišildavo vakarietiškai užkandais, užsėdėdavo plačiaabrylę skrybėlę, kalbėdavo Oklahomos akcentu. Steigdamas netikras užienio bendroves su "dideliais aktyvaus Europoje", jis užsiaugindavo olandišką Van Dyko barzdą, mūvėdavo dryžuotas kelnes, tamsų svarką ir kalbėdavo atitinkamu užsieniečių akcentu. Pirmadamas turtingoms pagyvenusioms našlėms, rengdavosi pasiturinčių biznierių ir nuolat nutraukdavo pietus, nes "turėdavo apsvaistytą biznį su biznio žmoniškais".

Šiuo ir visais panašiais atvejais žmonės pateko į spąstus, nes jie tikėjo gerai pažįstamam žmogui ir teisingai sprendė apie juos. Jie apsiriko galvodami, kad išorinis rūbas, garbina manieras ir meli kalba yra pakankamai gero būdo įrodymai.

Moterys įstėja už girtuoklių, flirtininkų ir vaikų daugiausia dėl to, nes tiki, kad jie yra garbingi, darbūs žmonės, kurie aprūpins šeimas. Darbaviečiai samdo individus, kurie atrodo tartum būtų sumanūs ir išmintingi, tačiau kasininkai, nustamą sekretoriai, gabūs viršininkai, o vėliau paaiškėja, kad jie nesąžiningi, negabūs ir neišmanūs.

Kodėl šie žmonės apsiriko? Psichologai randa tris svarbiausias priežastis klaidingai sprendžiant apie žmones. Svarbiausia, beveik kiekvienas linkęs atsistoti "stereotipų" įtakoje. Tai yra, eilinis žmogus nesamoningai skirsto kitus žmones į tam tikras kategorijas, pagal jų išvaizdą, drabužius, manieras ir tt.

Pav. rimtas, šiek tiek pražišęs, sunkaus sudėjimo vyras, su didele laikrodžio grandinėle skersai liemenėje ir stipriai apgalvotą kalbą, laikomas valdžios pareigūnu. Vyras, baltu švarku apsišildęs, laikomas gydytoju arba daktaru. Trumpos, riebus, cigara čiuplias vyras, paprastai praplūkęs, atrodo kaip politikas arba lenktynininkas. Iš tikrųjų, rimtas, sunkaus sudėjimo vyras gali būti spausdintuvas, vyras baltu švarku — akinų pirklys, o trumpas, riebus, cigara čiuplias — aukštos mokyklos profesorius.

Kodėl žmonės taip klaidingai galvoja? Iš dalies tai yra automatinis mūsų galvoje įpročių atspindys. Be to, šią įtaką sustiprina kinai, kurie mums moko taip žiūrėti į žmones. Rimtas, sunkaus sudėjimo vyras yra mums pažįstamas kinų charakteris. Visuomet jis būna banko direktorius, bendrovės galva, rimtas pilietis. Panašiai, didgyrės būna doros, garbingos, melios, o jų didvyriai kintūs, energingi, aukšti ir švariai nusiskutę vyrai.

Tuo pasinaudodami apgavikai greitai išmoka apsimetsti rimtais piliečiais. Jie senoviskai rengiasi, gražiai elgiasi ir visada turi "savo žmones ir trijų vaikų fotografiją, tuo įrodo, kad jie šeimos tėvai", atseit, patikimi.

Antras, vienodai svarbus, veiksnys klaidingus sprendimus daro jų mūsų asmeniškų palinkimai, šališkumas, kurių, paprastai, nežinome. Pav., aukštos mokyklos mokinys tu rėdavo bėdų su vienu savo mokytoju, kurio nosis buvo lenkta, didelės ausys ir raudoni plaukai. Šio patyrimo išdava yra ta, kad jis nekentė ir bijo žmonių, kurių būna to-

kia nosis, ausys, plaukai. Po dvidešimt metų sutikęs panašų asmenį, jis iš karto jo nemėgsta ir bando patelsėti savo neigiamą nuomonę. Pav., jis gali sakyti, kad jo rūbai neįslyginti, kad jis neatrodo sąžiningas žmogus, ar kitas priežastis. Faktas, kad jaunystės patyrimas, kurį jis jau seniai pamiršo, padeda susidaryti jo neigiamai nuomonei apie šį asmenį, nors šis asmuo gali būti labai garbingas žmogus. Trumpai, grynai atsitiktiniai panašumai gali sukelti teigiamą ar neigiamą įspūdžių apie asmenį, kurio tikrosios savybės nepastebimos arba klaidingai apsprendžiamos.

Trečia ir galbūt svarbiausia priežastis klaidingai sprendžiant apie kitus žmones, yra paties sprendėjo klaidos ir neįsprendžiamieji klausimai. Pav., jis gali būti savimylus ir šykštus. Aišku, niekas nenorį prisipažinti tokiu būdams ir bandys iškalbingai paneigti tokių savybių buvimą jo asmenyje. Paprasčiausias būdas tai atlikti — surasti tokius bročius kituose asmenyse. Psichologai tai vadina projekcija (bandymas ką nors daryti nesalūska, kas iš esmės yra šališka). Ji dažnai veikia akimirksniu sprendimuose. Pav., didelės bendrovės darbuotojas vedėjas nuolat "suranda" darbo įveskančių asmenų prašymuose nesąžiningumą, nedorovingumą ir panašius trūkumus. Psichologiniai tyrimai parodė, kad labai nedaug iš darbo įveskančių asmenų atitiko šioms kategorijoms. Iš tikrųjų, šis vedėjas savęs paties neigiamas savybes perkėlė kitiems, tokiu būdu paneigdamas jų buvimą jame pačiame. Daug įtarių, pagyvenusių moterų panašiai klysta. Jos sutinka asmenis, ypač našlius, kurie tikėtų antros veidyboms, bet jie joms atrodo esą savimylūs, šykštūs, vagišiai ir t.t. Tuo tarpu, kai šie žmonės tokie visiškai nėra. Tokios yra moterys, kurios priškyrė šias savybes kitiems, o vėliau galvoja, kad jie tikrai tokie esą.

Per daug yra asmenų, kurie mėgsta akimirksniu spresti apie kitų žmonių protą. Iš tikrųjų, nelaimoma spresti apie kito asmens protą tik iš išvaizdos, reikalinga tyrimų. Kai kurie labai kvaili asmenys gali atrodyti protingi ir budrus. Daug jų būna gabūs ir išmintingi. Kiti, nors labai protingi, gali būti drovūs, taigi, menki pokalbininkai. Kai kurie kvaili mokiniai sunkiai dirba ir jų pažymiai mokykloje būna geri. Kiti, nors protingi, gali būti tingūs, nesidomį, atitinkamai blogi ir jų pažymiai.

Iš aukščiau patiektų pavyzdžių aišku, kad teisingai spresti apie kitus žmones ir tikrai įvertinti jų būdą, ne taip lengva. Įrodyta, kad eilinio asmens sugebėjimas teisingai įvertinti kitus žmones yra nepakankamas.

Nepaisant to, žmonės privalo būti įvertinti. Juk vyrų turį rinktis žmonas, žmonos vyrus. Jieškoma partneriai, samdomi tarnautojai, skolinama pinigai ir visa eilė kitų atvejų, kada reikalinga spresti. Taigi, kaip pagerinti žmonių

Nors sunku spresti apie kitus, bet tai galima atlikti. Čia išdėstytas šio klausimo mokslinis nagrinėjimas suteiks jums geriausią užtikrinimą tiksliai ir išmintingai įvertinti kasdieniniame gyvenime sutinkamus žmones.

J. S.

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokių, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.

Reikalų Vedėjas
A. WEINSTEIN
320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y.
EVERGREEN 7-1123

DĖDĖS JUOZO AMBRAZIEJAUS JAUNŲ DIENŲ ATMINIMAI

DR. V. TERCIJONAS

Juozas Ambraziejus buvo vienas stebėjamų draugijos šienpūvių (1898) ir Antojų Draugystės (1899 — 1905).

Antojų Draugystės steigėjai ir nariai, be jo, buvo dar Pl. J. Ambraziejus, Antanas Rucevičius, Pranas Pencyla, broliai Kazys ir Stasys Navikai, Liudvikas Matulaitis ir kt. Draugystės tikslas buvo plauti lietuvius spauda, lipdyti atsišaukimus prieš caro valdžią, naikinti iškabas rusų kalba, daryti vaidinimus, organizuoti ūkininkus raginant juos skaityti laikraštį Ūkininkas ir ūkiškas knygas.

J. Ambraziejus dalyvavo pirmuosiuose lietuvių teatro vaidinimuose, kurie buvo rengiami slapta ūkininkų sekiyose, kad nesužinotų rusų policija. Buvo statoma Keturakių Vilkių komedija Amerika pirty, Velnias spąstuose ir kt. J. Ambraziejus vaidino žydo Fajbicko rolę, o Velnias spąstuose žydo Šmuiso rolę. Jis turėjo didelę kaip šūpėlė barzdą ir kuri tiko žydo rolei. Dėl savo barzdos ir drąsaus elgesio, jis buvo vadinamas "Drąsūs Barzda". Amerika pirty buvo vaidinta 8 kartus 1900 — 1902 metais ir J. Ambraziejus dalyvavo visuose vaidinimuose, atlikdamas žydo Fajbicko rolę. Čia noriu smulkiau paminėti tuos vaidinimus, kaip Dėdė Ambraziejus juos prisimena ir papildyti jo anksčiau suteiktas žinias, kaip jos aprašytos jam skirtoje knygelėje.

Pirmas vaidinimas Amerika pirty įvyko 1900 m. gruodžio 27 d. Putriškių kaime, Padovinio val., tada Kalvarijos, vėliau Marjampolės apskr., pas ūkininkus Vitkauskus sekiyose, kurioje tilpo apie 70 žmonių, be to ir scena. Mokestis iš publikos nebuvo imamas, nebent kas pats duodavo auką.

Programą rašytį ar spausdinti nebuvo daroma. Jei vadinimas publikai patiko ji juokais ir plojimu reikė pastenkinti. Ties vaidinimai buvo slapti, be rusų vaikštos leidimo, bet darant pirmą vaidinimą buvo pastatyta lauke sargyba, kad policija staiga ne užkluptų vaidintojų. Pirmas vaidinimas praėjo sėkmingai, visiem patiko, niekas nebuvo įskystas ir areštuotas.

Antras vaidinimas Amerika pirty įvyko Stebuškiuose, Liudvinavo val., Liudviko Matulaitio ūky. Naujaisiais 1901 metais. Vaidinta buvo sekiyčioje, publikos prisirinko 90 asmenų. Buvo pakartota Amerika pirty, o po vaidinimo buvo prakalbos. Pirmas kalbėjo Antanas Rucevičius, kuris aiškino vaidinimų naudą ir reikalingumą. Antras kalbėtojas buvo J. Ambraziejus, kuris pasakė kalbą apie laimingą veikimą lietuvių tarpe ir deklamavo porą eilėraščių. Kaip tik vaidinimo metu pataikė grįžti iš "poselenijos" (tremties) Liudviko Matulaitio brolis Stasys, gydytojas, buvęs išsijustas į Rusijos gilumą. Jis pasveikino publiką ir vaidintojus, pasakė trumpą kalbą ir susilaukė apšviestų. Dr. Stasys Matulaitis buvo varpininkas, vėliau prieš pirmąjį pasaulinį karą perėjo į socialdemokratų, o Lietuvos nepriklausomybės laikais, kaip komunistas arba jų simpatikas, pabėgė į Sovietų Rusiją. Nei prieš vaidinimą, nei po vaidinimo dainų arba choro nebuvo. Aukų nebuvo renkama. Arestų nevyko.

Trečias vaidinimas įvyko 1901 m. vasario 2 d. (per Grabnyčias) pas ūkininką Šmuiską Gudrickų kaime, Jivaravo val., Pakartota Amerika pirty. Vieta — sekiyčia. Publikos galėjo būti apie 60-70 asmenų, į vaidinimą atvyko keli ūkininkai iš Paudiškių kaimo, kurie vaidinimo metu darė triukšmą.

(Nukeista 1/8 psl.)

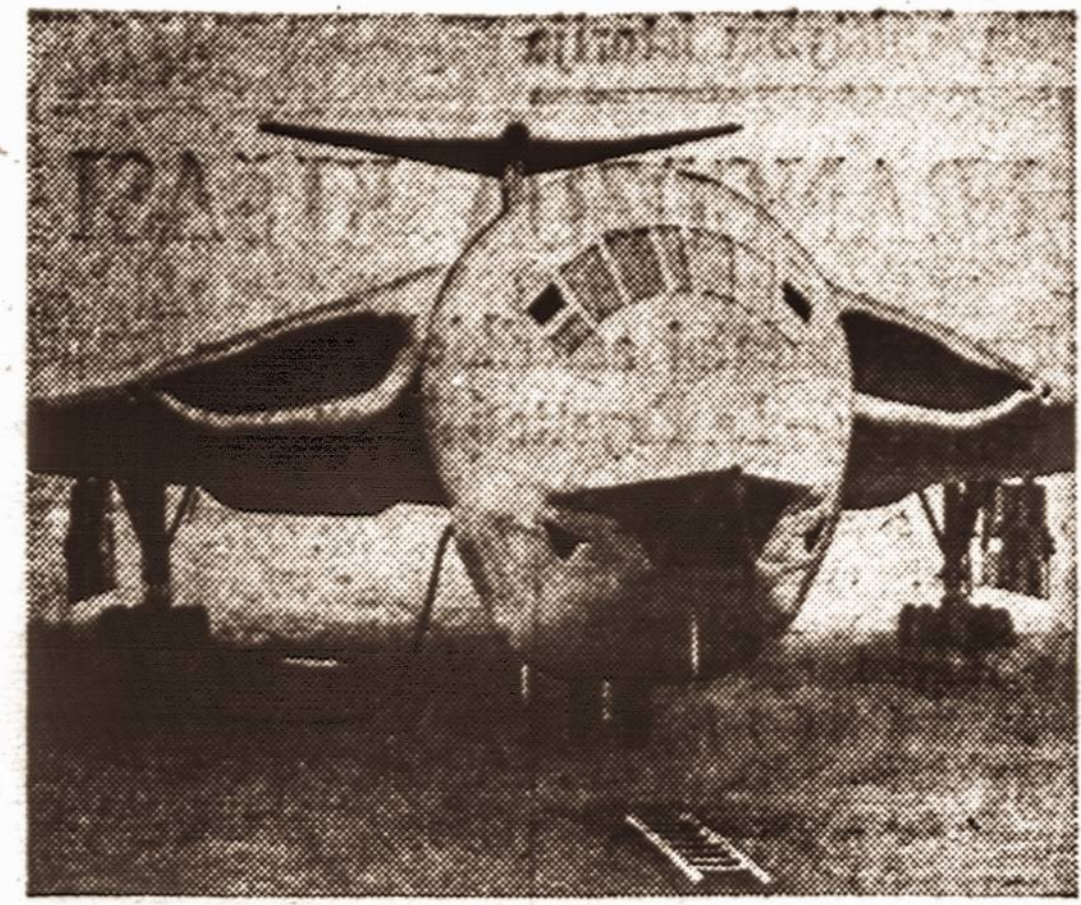
Ką pulkininkas Burleckis pasakojo...

(Atkelta iš 4 psl.)

kolchozininkai neateina iš ryto į darbus. Vos vos pavyksta juos varu privaryti prie darbo apie kokį 11-12 valandą, ir tai tik pusę arba du trečdalius. Sventės ar turgaus dienomis jie visai nepasirodo. Jie mieliau dirba ir sunkiai, savo namuose. Tokia padėtis verčia sovietus sėjos ir dagos metu pagalbom žemės ūkio darbams atlikti pasiųsti kariuomenės dalinius. Jis sako, kad tai labai blogai atsiliepa kareivių politinėm moralėm, nes jie patys yra daugiausia ūkininkų vaikai, ir greit išsivysto tarp jų ir kolchozininkų solidarumas, kurio labai nemėgstanti partinė valdžia. Partizaninio judėjimo ranka vis dar tebejauciamą. Čia vienur, čia kitur dingsta ypač pasizymėję pareigūnai, kurie švelnami ir pelkes ar mįsūs. Būdinga, kad daugiausia keršijama lietuviams, komunistams, kurie laikomai išdavikais. Kitas Rusijos tautos partizanai mažai liečia, žinodami, kad jie yra tik akli frankai.

Ir tuo metu darėjo kovos ir valymai, kuriuos vykdė teritoriniai MVD daliniai: dvi operatyvinės kariuomenės divizijos, antroji bei 4-oji divizija, vadovaujama Vetrovo ir gen. Pjaskiovo. Blogiausia bolševikams taikyti buvo tai, kad partizai ir jų pačių kariuomenės. Vis dažnėjo kareivių pėbėgimai pas partizanus. Pats pulk. B. sako, kad tokių žiarumų, kaip Lietuvoje, jis nėra išvykęs per visą savo "karjerą", kad tokių laisvų mylių žmonių niekur nėra matęs ir kad tik ten, Lietuvoje, galutinai įsitikinęs sovietinės sistemos pragašingumu, spausdėdams iš to pagrato grukti.

Pulk. Burleckis buvo perkeltas į šiaurės Rytprūsius ir Lietuva grįžo 1948 m., kur jis buvo iki 1951 m. pabaigos. Grįžęs jis jau rados įvedamus kolchozus. Kolchozinimo metodai — tie patys, kaip Rusijoje, — lydimi tūkstančių deportacijų. Burleckis kviečia netikėti sovietinėmis melo statistikomis apie kolchozus. Lietuvoje

Naujo ir keisto tipo lėktuvas šiomis dienomis paleistas į apyvaratą Anglijoje. Aplamai, paskiausiai metais angliai yra padarę didelę pažangą aviacijoje.

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. F. M. BINTAKYS
16 Linden St., Brooklyn, N. Y.
Glenmore 5-3012

VALANDOS:
Kasdien nuo 11 iki 1 ir nuo 6 iki 9.
Šeštadienis nuo 11 iki 2.
Sekmadien. pagal susitarimą

DR. A. PETRIKA (DANTŲ GYDYTOJA)
221 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniai uždaryta
Tel. EVERGREEN 7-6868

DR. JANINA SNIESKA (DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306, Kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULSTER 8-8789
Namų tel. TAYLOR 7-8231

VALANDOS:
1 — 7 val.
susitarus
Ketvirtadieniai visą dieną ir šeštadieniai po pietų uždaryta.

DR. BLADAS K. VENCIVS (DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street Brooklyn, N. Y.

VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniai uždaryta
Tel. Ofiso STAGG 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

JOHN DERUHA, M. D.

Odes niežėjimas ir išbėrimai, Tuliškos ligos. Galvos skaudėjimas, nemiga, jausmų komplikacijos, jautrumas, širdies ir skilvio ligos.

Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9, 123 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Vieš. Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privaizuoti ir visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.

Buvęs Berlyno universiteto kliniku prof. asistentas
Vyrų ir moterų astrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS — ELEKTROTHERPIA
Nuo 10 val. ryto iki 6 v. p.p. Čia pat moterų ligų gydytojas
Priėmimo val. antr., treč. ir penkt. nuo 10 v. r. iki 6:30 v. v.
226 EAST 12th ST., NEW YORK 3, N. Y.
(Tarp 2nd ir 3rd Ave.) Tel. AL 4-4437

MESOS URGOM PARDAVIMAS

ALBRECHT & KOELBER

197 NORTH 6th ST. BROOKLYN 11, N. Y.
EVERGREEN 8-6322

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA

JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS

TREČIADIENIAIS, NUO 9:30 IKI 10 VAL. VAK.
IS WWRL, 5000 KCL.

Telefonas: EVERGREEN 4-9293

495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS

Kelionės laivais ir lėktuvais, įvairiausias apdraudos, Nuosavybės pirkimo ir pardavimo, Biznio knygų vedimo, Takso (išmoke tax) paruošimas, Pilietybės persuntimo ir skolinimo, Imigracijos ir pilietybės, Notarinų dokumentų tvirtinimo, Vertimų ir įvairiausias kitais reikalais.

KNYGVYNAS — LAIKRAŠČIAI IR KNYGOS

Visais reikalais jums greitai ir maloniai patarnaus broliai

ALBINAS ir KAZYS TREČIOKAI

215 WALNUT ST. (Kamp. Adam St.) NEWARK 5, N. J.
Telefonas MARKET 2-4867

Prilaukime Pinigus Savųjų Tarpai

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

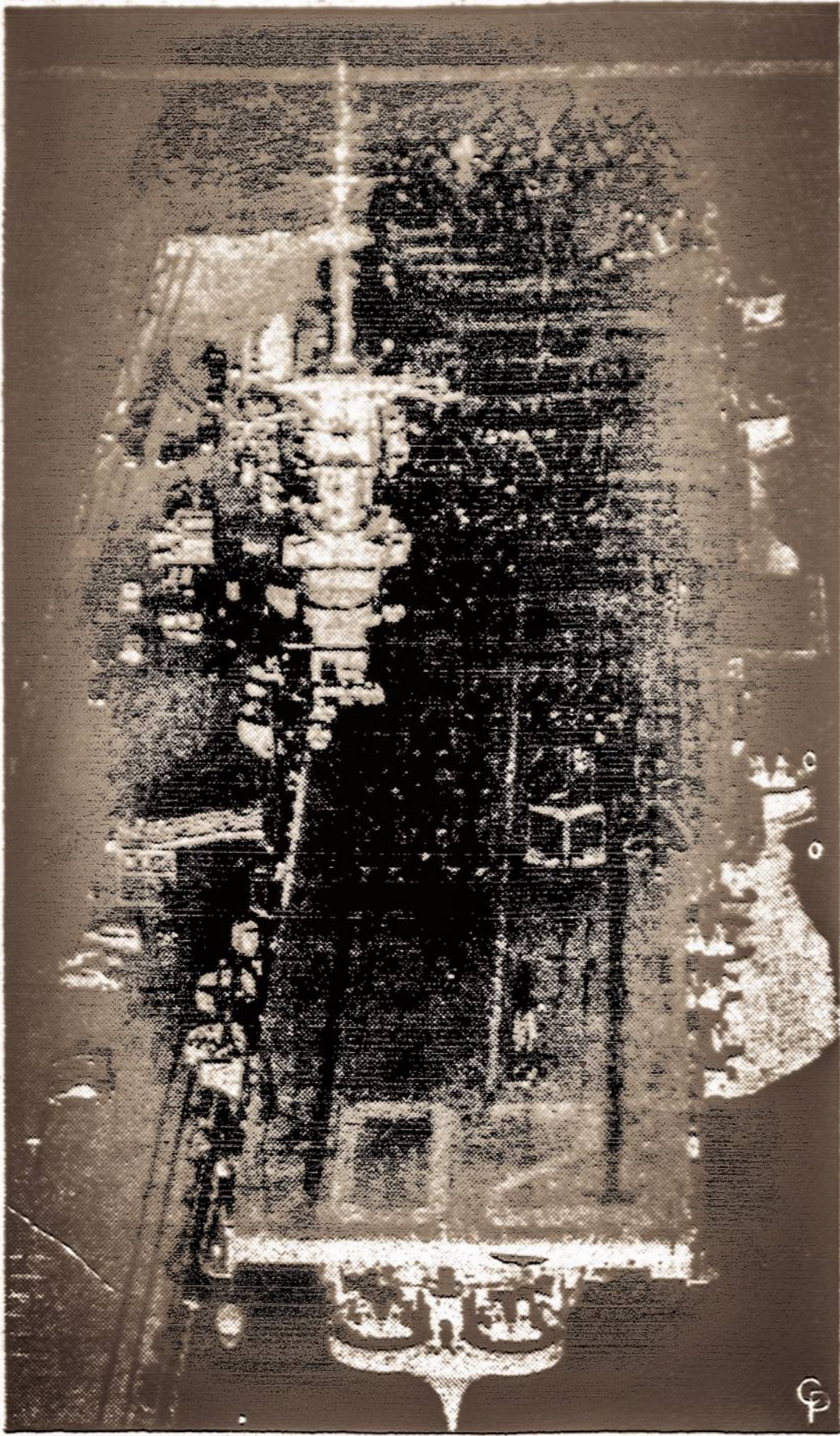
X. STRUMSKIS, savininkas

322 Union Avenue,

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVERGREEN 7-2089

Vienintelė Lietuvių degtinės ir vyno krautuvi, gyvenanti jau 17 metų.

Karo laivas iš lektuvo

Istorija laukia iš mūsų...

(Atkelta iš 3 psl.)
ir pabrėžiamas laisvojo pasaulio sąžinei bei išlaikomas.

Sis dalykas tebūnie mūsų visų didžiausias uždavinys. Visi mes turime teikti savo jausmus, protą ir valią į vieną darbą, kad Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė taptų realybe. Tik tada mes galėsime laikyti savo istorinį uždavinį atlikę, kada Laisvės Varpas suksmės Lietuvoje. Tad, brangūs suvažiavimo dalyviai, pakilkime aukščiau dienos reikalų pakilime savo mintimis, mūsų tautos ateitį ir tos ateities vardu padarykime visa, ką mes galime, kad mūsų tautos istorija galėtų apie mus pasakyti: Lietuva gyveno sunkiausius savo istorijoje laikus, bet ji kėlėsi, nes ji turėjo kilnių Lietuvos žemės sūnų ir dukterų, kurie viską padarė, kad Lietuva išliktų amžiams gyva ir gyvuotų laisva ir nepriklausoma laisvoje Europoje, laisvajame pasaulyje, kuris sulaužė vergijos pančius ir kėlėsi naujam gyvenimui.

Istorija laukia iš mūsų didelių uždavinių atlikimo — mes prisiekime jus atlikti, prisimindami tuos mūsų brolius ir seseris, kurie nežinomi, bet didvyriškai jus atliko Tėvynėje ar ištrėmėme. Jų pasišventimas, aukos tebūnie mūsų pavyzdys visuomet ir visur.

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP. 7-7083

KESTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
Virginia 7-4111

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS 73, N
Newton 9-6620

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
Evergreen 7-8067

A. Andriuskevicius
Laidotuvėjas ir Juvelyras
Didelis brangenybių
pasirinkimas.
485 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.
Evergreen 4-2318

Suvažiavimą taip pat sveikino tuo metu Paryžiuje besilankęs Lietuvos Diplomatinijos Šešas min. St. Lozoraitis.

Abiejų Lietuvos diplomatų kalbos buvo užrekorduotos ir per Amerikos Balso radiją perduotos į Lietuvą.

MINI KUNIGAİKSTĖ
A. J. CARTORISKI
Princeton University Press, pridėdamas Kosciuszko Foundation, išleido dabar Londone gyvenančio buvusio Krokuvos universiteto profesoriaus M. Kūkiel knyga apie kunigaikštį Adomą Jurgį Cartoriskį (1770—1861).

Lenkai kunigaikštį A. J. Cartoriskį laikė gryną savo žmogumi, kaip ir Adomą Mikėvičių, bei daugelį kitų. Tačiau pažymėtina, jog tasai senos Lietuvos d'dikų giminės atstovas turėjo stiprių ryšių su Lietuva ir jos istorijoje yra suvaidinęs žymų vaidmenį. 1803—1824 m. jis buvo Vilniaus mokslo apygardos globėjas ir labai daug prisidėjo prie švietimo Lietuvoje kėlimo. Ypač jo paramos bei globos dėka taip greitai ir plačiai išsivystė savo veiklą Vilniaus universitetas, padaręs tokios didelės įtakos tolimesnei lietuvių tautos istorijai. Vilniaus universiteto įtaka buvo labai žymi ne tik lietuvių tautinio atgimimo istorijoj, bet jo profesoriai bei auklėtiniai buvo ir pirmieji, kurie Lietuvoje iškėlė ir pradėjo skieisti demokratybės ir socialinių reformų idėjas. O tai nebuvo be jų globėjo kunigaikščio Cartoriskio įtakos, nes jis, nors būdamas didelių aristokratų kilmės, buvo pažangus žmogus ir puoselėjo demokratybės bei socialinių reformų idėjas. Jis taip pat buvo vienas pirmųjų pradėjęs kelti tokias ir šiandien aktualias idėjas, kaip tautų laisvės, Europos vienybės ir net tautų sąjungos.

Publicistas G. E. Sokolsky, svarstydamas Long Island Daily Press laikraštyje artėjančių Connecticut gubernatoriaus rinkimų galimybes, iškėlė, jog tiems rinkimams turės įtakos ir tai, kad Connecticut yra pramonės valstybė. Todėl daug nulems, kaip laikysis pramonės darbininkai, o taip pat ir fermeriai. Tarp jų yra visa eilė tautinių grupių, kurias rinkimų metu reikia įskaičiuoti. Tarp tautų Sokolsky iškėlė ir lietuvius.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

SOKIAI
PENKTADIENIŲ VAKARAIŠ
BARAS, RESTORANAS,
SALE vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties). Ridgewood

HERBERT & BLOOMFIELD, Inc.

AUTOMOBILIAI **SUNKVĖŽIMIAI**
— NAUJI (TROKAI) vartoti
FINANSUOJA BANKAS
Autorizuotas

TAISYMAS **DALYS**

Lietuvis **JUOZAS E. ARBACIAUSKAS**—Sav.
CHARLES H. BLOOMFIELD—Sav.

110 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L. I., N. Y.
Tel. HE 2-3800

Biznio telefonas Evergreen 4-9672
Vedėjo rezidencijos Evergreen 4-1913
LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

Pulki sale išnuomojama ballams, banketams, vestuvėms, parėms ir kitokiems pokyliams.

JUOZAS ZAKARAUSKAS, vedėjas
280 UNION AVE., BROOKLYN, N. Y.

WAGNER THEATER

KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitel
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas:
Kasa atidaryta 1 val. kasdien. Tel. HE 3-2613
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave., Stoties.

JOE & RUDY'S BAR and GRILL

NAMŲ GAMYBOS MAISTAS
MOSŲ SPECIALYBĖ
150 N. 4th St., Brooklyn 11, N. Y. (Bedford Ave. kampas)
Evergreen 4-8325

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 7-4335 Kopyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS, **ALB. BALTRŪNAS-BALTON**,
Direktorius, Reikalų Vedėjas
600 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. 51-45 2-5043 NOTARY PUBLIC

JUOZAS GARŠVA

231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPYCIA LAIDOTUVĖMS
Telefona, Evergreen 8-9770

SHALIS FUNERAL HOME

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, JR., **J. B. SHALINS**
84-62 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 7-4499 Kopyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.

AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE, BROOKLYN, N. Y.
(KOPYCICIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
Evergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME

635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone Linden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius
Telefona, STag 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Estate of A. J. VALANTIEJUS

V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEWTON 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalingam

Namai pardavimui

NAMŲ SAVININKAMS: Turime šimtus nuomininkų, kuriems greitai reikia buto Brooklyne arba Queens County. Mes galime jūsų butą išnuomoti tokiam nuomininkui, kuris jums patinka. Butas gali būti su arba be centralinio šildymo. Patys nuomininkai išdekoruos visą butą. Už visą šį pa tarnavimą savininkui nereikia nieko mokėti. Jeigu turite arba netrukus turėsite tuščią butą, tuojau skambinkite mums telefonu: Virginia 9-0842.

APDRAUDA - INSURANCE
Mūsų apdraudos ekspertai tinkamai sutvarko ir parūpina visokią apdraudą namams, bizniam, automobiliams, baldams ir Life Insurance. Bet kurios apdraudos reikalų, prasome kreiptis mūsų įstaigon.

ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Avenue
Richmond Hill, N. Y.
Virginia 9-0842
arba Virginia 7-4111
Valandos: Kasdien iki 8 val.

GERIAUSIS

INSURANCE

IR REAL ESTATE

Patarnavimas po
ORMAN & MICHELSON

111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 14, N. Y.

Telefonas:
Virginia 9-0842 ir
Virginia 7-4111

NERVINE

Alexander's Nervinė, kuri turėtų veikti nuo nervų ligų, yra mišinys stiprių ir brangiausių šaknų, žiedų, žievių ir žolių, ir tas mišinys padeda nuo visokių nervų suirimų, galvos skaudėjimų, kvaišimų, isterijos, rūpesčio, susikrimitimo, bėmlegės, karščiavimo, išgaščio, persidirbimo ir kitų nervinių negalavimų. Gerdamas tą mišinį gauni maistą nervams šios gyduolės kainuoja 5.00 svaras. Už \$2.00 prisiunčiame 5 uncijas. I Kanadą \$2.25.

ALEXANDER'S CO.

414 Broadway
South Boston 27, Mass.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

\$250
žuolinis karstas
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.
Audekliu dengtas nuo -95
Žuolinis nuo \$250
Mahagoni med. nuo \$495
Metaliniai nuo \$385
Nemokamai kopyčia

Antanas Polakas

LAI DOTUVIŲ KOPYCIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefona Evergreen 7-8479

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL

Užsirašykite į auto mechanikų ir įoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsim jums egzaminuose išrūpinti valnuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmoko gauna diplomus. Padėdame gauti darba. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.

L. TIKNEVICIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Tarp 9-10 gatvių, New York City

ALLIANCE CRYSTAL CO. AIL BAR

Karys ir Alvinas Butvidai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR SOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8-b St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

SCHOLES BAKING, Inc.

LIETUVISKA DUONA—GERIAUSIA DUONA
V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilimams. Visus užsakymus mes išpildome kuo geriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-8802

Telefonas: Evergreen 7-7411

LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA

KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS

SALE SEIMYNNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. Evergreen 4-9737

PHILIP BENDER AVALINĖS KRAUTUVĖ

Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams. Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

M. and Z AUTO COLLISION WORKS

I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE

JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodė šį skelbimą)
Mes kviečiame apankyti mūsų minėtų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga. Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją. Niekur neraste gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje. Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasirušę patarnauti ir naujakuriams.
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prie Williamsburg Savings Banka)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. Evergreen 7-1954

JULIUS' RESTAURANT

JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŲS GĖRIMAI, PIRMOS ROŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
Evergreen 4-9533

Tel. Virginia 9-3112

PARK FLORIST

Matthew Mazeika
Gėlės pristatomos į bet kurį pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENISKOS FOTOGRAFIJOS:

PORTRETO, SEIMOS, VAIKU, įvairių progų nuotraukų
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAZELIS,
balges New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

New Yorkas ir Apylinkė

Das mus

Petras Juknys, Vienybės bendradarbis, sveikina mus iš Sioux City, Iowa, taip pat iš Nebraskos, kur jis nuvyko aplankyti savo gimtųjų vietovių.

W. Ambrose su žmona ir draugais išvyko į Washingtoną ir Baltimorę, kur jie lankosi pas gimines, draugus ir pažįstamus.

J. Ginkus su žmona ir šiemet savo atostogas praleis Menderių ūkyje, White Sulphur Springs, N. Y.

J. Trečiokienė, U. Bacevičienė ir kitos vienybės rūpinės svečių priėmimu ir jų valšinimu būsimoje Vienybės skaitytojų škyloje, kuri įvyks rugpjūčio 14 d. Pr. Lapienės vasarvietėje, Stony Brook, L. I.

Dr. V. Kanauka, J. Ginkus ir J. Tysiava kalbėjo Dariaus ir Girėno minėjime, kuris įvyko praėjusį penktadienį Pil. Klubo salėje. Pirmininkavo J. Saltis. Dainavo Vedeys ir Bekeris.

A. S. Trečiokas mums praneša, kad praėjus savaitės paibaigoje (pirmdienį) jo raštinei Newarko aplankė užsimaškas plėšikas ir išsinešė apie 400 dolerių.

Julė Šverekienė dar vis negali pamiršti Kunigų Vienybės gincą su Vienybe. Siūsdama savo prenumeratą, ji mums rašo: "Vienybė laimėjo, nes teisybė buvo jos pusėje".

J. Zukauskaitės vasarnamis, Bradley Beach, N. J., ir šiemet labai gausiai tankomas. Traukiniu iš New Yorko į Bradley Beach vyksta iš Penssylvanija stoties.

P. Liasauskas, generalinis atstovas lietuviškų sūrių prekybos rytinėse valstybėse, tais reikalais lankėsi pas V. Abečiūną New Britain, Conn.

J. Steponaitis ir F. Bačius atostogų metu aplankė istorines vietas New Yorko ir apylinkėse.

Franas Jantėnis, Marian žurnalo redaktorius, buvo atvykęs iš Chicago aplankyti savo tėvų Naugatuck, Conn. Pakelini, svečias viešėjo Brooklyn.

Juozas Mikuckis atostogų metu lankėsi New Yorko ir Chicagoje. Poetas paruošė spaudai rinktinę savo eilų knygą, kurią leidžia Terra.

AMERIKIEČIŲ SPAUDA PAMINI TRĒMIMUS

Vis dar didėja skaičius JAV laikraščių, kurie paskyrė vietos 1941 m. Baltijos kraštų gyventojų trėmimams priminti. Ta proga pažymėtina, jog tai didžiaja dalimi yra lietuvių pastangų vaisius. Nors New Yorko minėjimas buvo rengiamas su estais ir latviais bendroms jėgomis, tačiau dalyko išgarsinimą amerikiečių spaudai ir visuomenę atliko ALT Informacinis Centras. Jo pastangomis buvo gauti prezidento, New Yorko gubernatoriaus ir kitų aukštų pareigūnų bei žymių asmenų pareiškimai ir jo pastangomis jie buvo parduoti Associated Press, United Press ir International News Service, kurios tu pareiškimų turinį perdavė visai krašto spaudai.

ISNUOMOJAMI trys atskiri kambaliai, su baldais, tinkami bora'kei porai ar pavieniam. Kreiptis anksti ryte arba vakarais pas V. Guravičių, 83 Stuyvesant Ave., Brooklyn, N. Y.

8 psl.

VLIKO pirmininkai, K. Zalkauskas ir M. Krupavičius, liepos 28 d. Queen Mary laivu išplaukė atgal į Europą.

ŽALKAUSKŲ IŠLEISTUVĖS NEWARKE

Praėjus sekmadienį Albinas ir Jieva Trečiokai buvo pakviesti į savo rezidenciją Newarko VLIKo Vykdamosios Tarybos pirmininką K. Zalkauską su žmona, Informacijų Centro direktorę Marijoną Kizytę, adv. Byzd su žmona Rūta, buvusi Gelžinytė iš Klaipėdos, Ursulę Bacevičienę ir Tysliavus. Maloni šeimininkė svečius pavaišino pietumis. Priėmimas įvyko ryšium su Zalkauskų grįžimu į Europą.

Pokalbio metu buvo paliestas ir dabartinis gincas dėl VLIKo atstovo skyrimo Bonnoje. K. Zalkauskas, kuris šią savaitę grįžta atgal į Europą, tarp kitko pareiškė, kad VLIKas nepretenduoja į atstovų skyrimą ir visa tai norėtų palikti Diplomatinijos Seftui Lozoraičiui. Anot K. Zalkausko, VLIK tik norėtų, kad Diplomatinijos Seftas skirtų tokius atstovus, kurie būtų primtini ir VLIKui. Kai dėl dr. Karvelio paskyrimo Bonnoje, tai K. Zalkauskas taip aiškino: "VLIKas nebuvo priešingas ir dr. A. Geručio paskyrimui. Bet kai at-

stovo reikalu VLIKas tarėsi su Vokietijos užsienio reikalų ministerija, apie dr. Geručio paskyrimą jai dar nebuvo žinoma. Tik tada VLIKas nutarė skirti dr. Karvelį."

Paklaustas, "kuo baigsis šis gincas, kas pagaliau bus paskirtas atstovu Bonnoje — Karvelis, ar Gerutis — K. Zalkauskas nieko konkrečiau negalėjo atsakyti. Jis tik pastebėjo, kad mums, lietuviams, būtų labai nemalonu, jeigu ši gincą turėtų spręsti vokiečiai..."

VLIKo Vykdamosios Tarybos pirmininkas K. Zalkauskas su žmona išplaukė į Europą šį trečiadienį. Kartu su jais išvyko ir VLIKo pirmininkas prelatas M. Krupavičius. Laidavokės ir vietas Queen Mary laive jiems parūpino Trečioko kelionių biuras.

Alfonzas Simutis, vicekonsulo Aniceto Simučio brolis, kuris Buenos Aires turi fabriką, paviešėjęs apie pora mėnesių Jungtinėse Valstybėse, šiomis dienomis grįžo į Argentina.

Juozas Ginkus, žymus Amerikos lietuvių visuomenės veikėjas, vietas lietuviškų radijo programų direktorius, šiomis dienomis kukliai, savo draugų tarpe, paminėjo 65 metų amžiaus sukaktį.

JONĖS ZUKAUSKAITĖS
VASARNAMIS PRIE ATLANTO
 Tik Palangos pajūryje jūs galėtumėte turėti tokias atostogas...
 Kambariai užsakmi iš anksto. Su valgiu ir be valgiu.
JONĖ ZUKAUSKAITĖ
 305 Park Place Ave. Bradley Beach, N. J.
 Prospect 4-9852.

SIUVĖJŲ PIKNIKAS ŠI ŠESTADIENI

Siuvėjų piknikai, kaip žinoma, buvo didžiausi lietuvių piknikai Brooklyne ir apylinkėse. Ir kai siuvėjai Dexter parkui užsėdėsi, neberengė piknikų, brooklyniečiai nuosirdžiai jų pasigedo. Bet šiemet, energingajam K. Kundrotui perėmus delegato pareigas, siuvėjai vėl rengia pikniką. Ir vieta piknikui surasta labai graži. Tai vienos lenkų parapijos daržas, arba Jamaica Polish National Hall 108-11 Sutphin Blvd., Jamaica, N. Y. Piknikas, kurį rengia siuvėjų unijos lietuvių skyrius, įvyks šį šeštadienį, liepos 31 d. Piknikas prasidės apie 1 val. po pietų.

Nėra abejonės, kad brooklyniečiai gausiai dalyvaus. S.

Malvina Juškie, 63 metų amžiaus, gyvenusi 411 Suidam St., Brooklyne, mirė liepos 18 d. Palaidota liepos 21 d. Liko dvi dukterys, Litvinienė ir Grievienė. Laidojo S. Aromiskis.

Juozas Cepreckis, ilgametis Vienybės skaitytojas iš Union, N. J., mirė liepos 21 d., sulaukęs 65 metų amžiaus. Palaidotas liepos 24 d. Liko žmona.

JAV istorija

(Atkeita iš 5 psl.)

Svetimšaliai karininkai, kurie prieš LaFayette buvo įstoje į amerikiečių armiją, mėgdavo kritikuoti ir tai nepatiko karininkams. La Fayette, kai jam parodė apdriskusius amerikiečių kareivį paklausė jo nuomonės, atsakė: "As atvykau čia mokytis, bet ne mokytį."

Tą žiemą prie Valley Forge buvo žiauru. Daugelis kareivių neturėjo batų ir keliai buvo paženklinę jų krauju. Dažnai trūko duonos. Kontinentalinis dileris buvo tokio žemo kuro, kad reikėjo vežimų pinigų maistui užmokėti. Daug kareivių pabėgo, gį pasilikusieji buvo pusnuogiai. Buvo pulkų iš 30 žmonių, ir kuopų, kurias sudarė vieni kapralai.

Didžiausias Kongreso noras buvo greičiau sudaryti su Prancūzija sąjungą. Prancūzų opinija irgi to reikalavo. Prancūzai kritikavo vyriausybę, kuri matydama kolonijų nepasisekimus, dėsė.

Ispanija irgi davė t'k tiek, kad amerikiečiai galėtų padai. kyti viltį, bet ne daugiau.

Vergennes svarstė, ar verta statyti Prancūzija į pavojų prieš Angliją. Kas buvo Franklinas? — Jei karas bus laimėtas — ambasadorius, jei pralaimėtas — įšdavikas. Bet po Burgoyne kapituliacijos dalykai pasikeitė. Šią naująją Prancūzija atnešė 1777 m. lapkričio mėn. vienas laivas iš Bostono, kuris plaukė 30 dienų. Londonas irgi pripažino šį faktą, ir Times parašė: "Genoras Burgoyne pasidavė ponui Gates". Mat, sukilėlis, net ir laimėjęs, negali būti generolu. Šitas laimėjimas pastūmėjo Vergennes. Nereikėjo leisti anglams pasirašyti taiką su amerikiečiais. 1777 m. gruodžio 17 d. Franklinas buvo painformuotas, kad Ludvikas XVI nutarė pripažinti Amerikos nepriklausomybę ir pasirašyti prekybos ir drauginumo sutartį. Už šią sąjungą Prancūzija nieko nereikalavo. Ji nenorėjo nieko gauti, kad amerikiečiai ateity nesigaltėtų. Ji nereikalavo jokios teritorijos. Vienintelė sąlyga buvo, kad sąjungininkai tegali daryti taiką tik bendru susitarimu.

Seka: "Pergalė laimėta".

Averall Harriman, demokratų partijos kandidatas būsimose rinkimuose į New Yorko valstybės gubernatorių.

VIENYBIEČIŲ DIENA

PR. LAPINĖS VASARVIETĖJ Stony Brook, L. I.

įvyksta

Šeštadienį, rugp. 14 d.

PRADZIA 2 VAL. p.p.

Bus žaidimai, konkursai, mėninė programa, šokiai, valgiai ir gėrimai.

Bilietas \$2.50.

Iš anksto gaunami Vienybės ir pas platintojus.

IS MOTERŲ VIENYBĖS VEIKLOS

Liepos mėn. Moterų Vienybės turėjo savo metinį išvažiavimą pas vienybę A. Januškiene, Islip, Long Island, Programoje, kurią laike pietų pravedė E. Baltuvienė, buvo kalbos. Suvažiavusiųjų tarpe dalyvavo ir svečių iš toliau: p. Steponauskienė, žinoma veikėja iš Detroit, Mich. ir antra p. Steponauskienė iš Scranton, Pa.

Taip pat dalyvavo iš Chicago svečias p. Vilkėvičius, vienybės N. Kulbokiešės dėdė. Visi svečiai bei narės buvo skaniai pavaišinti p. Januškiene, nės pagamintais valgiais, o ištroškę turėjo progos atsigaivinti įvairiais gėrimais.

Vėliau visi buvo pakviesti įn. Baltaus ir jo malonios žmonos į jų gražią vasaros rezidenciją Smithtown, L. I. Ten buvo tęsiama programa su lietuviškais dainomis prie gausiai apkrauto stalo iki sutemos.

Juozo Ambraziejaus veikla...

(Atkeita iš 6 psl.)

kaibėjo, kad tai nereikalinga, "kvailas darbas" ir tt. J. Ambraziejus juos iškoliojo, išbarė, kad jie apie tai ir lietuviškas reikalus neturi supratimo ir neprivalo kalbėti apie ką neįsmano. Įskundimų nebuvo. Jaunimo buvo nedaug, nes pajijota, kad neįsplepėtų paslaipies.

Ketvirtas vaidinimas įvyko 1901 m. per Užgavėnes brolių Navikų, Stasio ir Kazio, vestuvėse Uosinės kaime, Jievaravo val. Abu broliai vedė sykur; iš jų Stasy parvedė marčią iš Gaižų val., o Kazys nuėjo į žentus į Trakiškių kaimą. Su tuoktuvės įvyko sekmadienį, o puota užsėšė iki antradienio, Užgavėnių nakties. Jaunavedžių tėvas Navikas paprašė vaidintojų dalyvavusių Stasio vestuvėse, pakartoti vaidinimą Amerika pirty. Tai buvo apie 10 val. vakare ir liko tik dvi valandos iki užsigaivėjimo. Kuomet Navikas — tėvas, karštas katalikas, kreipėsi pas Ambraziejų, šis atsakė, kad per trumpas laikas ir reikia užsigaivinti. Tuomet Navikas jam patarė užtraukti senovišką laikrodį ir atvartyti 3 valandas atgal. J. Ambraziejus atvarė vietom trijų keturias valandas atgal. Tada suvaidino, dainavo kaip vestuvėse priimta ir užsigaivėjo. Tai baigėsi apie 12 val. pagal atsuktą laikrodį, o iš tikrųjų 4 val. ryte. Publikos buvo apie 70—80 žmonių. Vaidinta bute. Visi buvo tuo patenkinti ir visas baigėsi gerai, skundų nei policijai, nei kunigams nebuvo.

Penktas vaidinimas Amerika pirty įvyko 1901 m. per Jurginės pas ūkininką Senkų, Dženčelaukos kaime, Kvietiško val. Vaidinta seklyčioje. Į vaidinimą atslankė Pijus Grigaitis, dabartinis Naujienų redaktorius, o tuomet Marijampolės gimnazijos mokytojas buvo 4 kunigai: Česna, Sasnavos klebonas, Matulaitis, kuris dabar yra klebonu (2 Vain. Red.) Londono lietuvių parapijos, Mot. Gustaitis, vėliau Marijampolės gimnazijos kapelionas, ketvirtas pavarėdė J. Ambraziejus nepažina, nors jis buvo jo tolimas giminė. Tai buvo pirmas vaidinimas, į kurį atsilankė kunigai. Ankstyvesniuose vaidinimuose kunigų nebūdavo. Publikos pristinko apie 80 asmenų abiejų lyčių, ši

kartą buvo daugiau jaunimo. Rinklavių, dainų, prakalbų nebuvo.

Šeštasis vaidinimas įvyko per Sekmines, 1901 m. pas ūkininką Natkevičių, Gižų val. Vietosekičia, laikas apie sutemas, publikos buvo apie 80 asmenų.

Septintas vaidinimas įvyko per Petrinės birželio 29 d. 1901 m. pas ūkininką Juozą Gurevičių, Jievaravo val. Vietosekičia, laikas apie sutemas, publikos — apie 70 asmenų.

Aštuntas vaidinimas įvyko per Zolinę, 1901 m. rugpjūčio 15 d. Liudvinavo val., tuomet Kalvarijos ap. Kaimo ir ūkininko pavarėdė J. Ambraziejus dabar neatstmena, nors jis buvo jo geras draugas. Publikos prisirinko apie 90 asmenų, vieta seklyčia. Dainų prakalbų nebuvo, tik šokiai po vaidinimo. Tas ūkininkas gyveno prie Sešupės, prieš tai buvo prigaučes daug žuvų ir po vaidinimo iškėlė didelius pietus tiek vaidintojams, tiek publikai, kuri buvo slaptai susirinkusi iš aplinkinių kaimų, daugiausia ūkininkai ir jų vaikai. Samdyta šeimyna iš toliau nebuvo kviečiama, tik iš to ūkio, kuriame vykdavo vaidinimas.

Kuomet Artojų Draugystė darė kokius parengimus, tai tie ūkininkai, kuriais buvo galima pasitikėti, kad jie laikys paslaptį, buvo kviečiami į įvairius susirinkimus, vaidinimus ir tt.

Be ūkininkų nebūtų buvę galima nieko daryti, nes kaimo darbininkai tais laikais dar buvo per mažai susipratę, o miestuose lietuvių darbininkų buvo nedaug arba tautinai jie nebuvo sąmoningi.

Tai buvo J. Ambraziejaus paskutinis vaidinimas. Visus aštuonis kartus jis vaidino žydo Fabičiko rolę. Kiti vaidintojai Amerika pirty buvo šie: Bekampis — Pranas Penčyla, siuvėjas Vincas — Antanas Rucevičius, Agotos Rolė vaidino J. Ambraziejaus sesuo Juzė (vėliau dr. Vlado Bagdono žmona), Bekampienė — Pranciška Vitkauskaitė, vėliau pagal vyrą Lepšienė, piemens rolę vaidino Sergijus Brazys, vėliau veterinarijos gydytojas. Kiti vaidintojai buvo: Pijus Vitkauskas, jau anksčiau minėtas Jonas Kidolis, gyvenąs Bronx, N. Y.

Po vaidinimų paprastai būdavo surengiama vakarienė to ūkininko, kurio namuose vyko vaidinimas, vėliau šokiai. Sekančiais 1902 m. buvo vaidinta Velnias spąstuose, dr. Kazio Griniaus tėviškėj Saliamos Būdų, kur J. Ambraziejus atliko žydo šmulos rolę.

STONY BROOK LODGE

Pr. Lapienės vasarvietė

SIULO KAMBARIUS ATOSTOGOMS, O SALE ir PARKA VASAROS POBUVIAMS. Kalnes visiems prieinama.

SUSISIEKIMAS: automobiliais iš New Yorko 25 A keliu arba traukiniu iš Jamaica stoties į Stony Brook. Iš CONNETICUT: iš Bridgeporto laivu persikelti į Fort Jefferson. Stotyje ir uoste patefonavus patinka vasarvietės mašinos.

ADRESAS: Stony Brook Lodge, Stony Brook, Long Island, N. Y. Telefonas: Stony Brook 7-0586. Vedėja Pr. Lapienė.

KAUNŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviškos dešros, skilandžiai ir kitai maisto produktai. 52 Hudson Ave., Brooklyn, N. Y. Tel. UL 8-7821

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje. Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
 Manufactures of FINE CLOTHES FOR MEN
 1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
 GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, radioliant Broadway BMT linija)